

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. balandžio 20 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės (kolegijos pirmininkė), Antano Simniškio (pranešėjas) ir Agnės Tiknūtės, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės J. M. kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. rugpjūčio 10 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės J. M. ieškinį atsakovei viešajai įstaigai „OSFL projektai“ dėl darbuotojui priklausančių su darbo santykiais susijusių išmokų priteisimo ir darbuotojo teisių pažeidimo, išvadą duodanti institucija Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama [DK 105 straipsnio](#) 2 dalies, 231 straipsnio 1 dalies, taikos sutartį, procesą apeliacinės instancijos teisme ir teismo sprendimo motyvavimą reglamentuojančių teisės normų aiškinimo ir taikymo.
- Ieškovė prašė priteisti iš atsakovės: 1) 1229,53 Eur (įvertinus atsakovės sumokėtą 2000 Eur sumą) darbo užmokesčių už dviejų mėnesių prastovą laikotarpiu nuo 2021 m. spalio 15 d. iki 2021 m. gruodžio 15 d.; 2) 3781,89 Eur vieno mėnesio jos vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką; 3) Lietuvos Respublikos darbo kodekse (toliau – [DK](#)) nustatyto dydžio kompensaciją už nepanaudotas visos trukmės kasmetines atostogas, iš viso 13 743,03 Eur; 4) [DK](#) nustatyto dydžio netesybas, skaičiuotinas nuo atsakovės ieškovei išmokėtinų visų su darbo santykiais susijusių išmokų, pradedant skaičiuoti nuo 2021 m. gruodžio 15 d. iki visiško atsiskaitymo su ieškove, remiantis ieškovės vidutinio darbo užmokesčio dydžiu per mėnesį – 3781,89 Eur; 5) 2000 Eur neturtinės žalos atlyginimą; 6) 5 proc. dydžio metines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
- Ieškovė nurodė, kad 2009 m. sausio 20 d. darbo sutarties pagrindu dirbo pas atsakovę direktore. Atsakovės vienintelio dalininko 2020 m. kovo 25 d. sprendimu buvo nuspręsta atleisti ieškovę iš direktoriaus pareigų nuo 2020 m. kovo 25 d. [DK 104 straipsnio](#) 1 dalies pagrindu, darbo sutarties nutraukimą atidedant iki ieškovės nedarbingumo dėl nepilnamečio vaiko slaugos pabaigos ([DK 65 straipsnio](#) 6 dalis). 2021 m. spalio 14 d. pasibaigė maksimalus galimas teisės aktais nustatytas ieškovės nedarbingumas. Atsakovė 2021 m. spalio 15 d. priėmė įsakymą, kuriame nurodė, kad: 1) darbo santykių pasibaigimo diena yra 2021 m. gruodžio 15 d., t. y. pirmoji diena pasibaigus dviejų mėnesių laikotarpiui po laikinojo nedarbingumo pabaigos; 2) ieškovei du mėnesius – iki 2021 m. gruodžio 15 d. – nesuteikti darbo vietos ir neleisti jai dirbti bei nemokėti darbo užmokesčio (pagrindas – atsakovės 2020 m. kovo 25 d. dalininko sprendimas dėl atšaukimo iš atsakovės direktoriaus pareigų [DK 104 straipsnio](#) 1 dalies pagrindu nuo 2020 m. kovo 25 d., t. y. pasibaigus darbo santykiams); 3) dėl pagrindo atsiskaityti ir (ar) išmokėti su darbo santykiais susijusius mokėjimus spręsti 2021 m. gruodžio 15 d.
- Ieškovė, nesutikdama su minėtu įsakymu, 2021 m. spalio 19 d. kreipėsi į Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos Vilniaus darbo ginčų komisiją (toliau – DGK), ši 2021 m. lapkričio 22 d. išnagrinėjo darbo bylą Nr. APS-131-20780 pagal ieškovės prašymą atsakovei. Ieškovei išreikšus sutikimą sudaryti taikų susitarimą dėl ginčo dalies dėl 2000 Eur kompensacijos tik už prastovos laiką, pati ginčą nagrinėjanti DGK parengė 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutarties tekstą, šis buvo šalių pasirašytas 2021 m. lapkričio 22 d. Po taikos sutarties pasirašymo ieškovė, pasikonsultavusi su teisininkais, suprato, kad šia taikos sutartimi iš esmės buvo pažeisti jos, kaip darbuotojos, teisėti interesai, teisė į teisingą darbo ginčo išnagrinėjimą, ieškovės, kaip silpnesniosios darbo ginčo šalies, teisių gynyba. Dėl to ieškovė nesutinka su 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutartimi, kuri buvo parengta ir pasirašyta pažeidžiant esminius darbo ginčo procesinius principus bei ieškovės, kaip darbuotojos, teises ir teisėtus interesus.
- Dėl reikalavimo priteisti iš atsakovės 1229,53 Eur darbo užmokesčių už dviejų mėnesių prastovos laikotarpį ieškovė nurodė, kad atsakovė buvo informuota apie sunkią ieškovės vaiko ligą, pateikti tai patvirtinantys dokumentai, tačiau atsakovė nepagrįstai 2021 m. spalio 15 d. įsakymu nurodė nesuteikti ieškovei darbo vietos du mėnesius iki 2021 m. gruodžio 15 d., neleisti jai dirbti bei nemokėti jai darbo užmokesčio. Atsakovė privalėjo skelbti prastovą [DK 47 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta tvarka ir mokėti ieškovės vidutinį darbo užmokesčių. Ieškovės reikalaujama suma už prastovos laikotarpį sudaro 3229,53 Eur, iš jos atėmus atsakovės jau sumokėtą 2000 Eur sumą, galutinis reikalavimas už prastovos laikotarpį sudaro 1229,53 Eur.
- Dėl reikalavimo priteisti iš atsakovės 3781,89 Eur vieno mėnesio jos vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką ieškovė nurodė, kad iš atsakovės direktoriaus pareigų ji buvo atšaukta atsakovės vienintelio dalininko 2020 m. kovo 25 d. sprendimu, todėl jai, darbo santykiams trukus daugiau nei 12 metų, priklauso [DK 104 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta vieno mėnesio jos vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka.
- Dėl reikalavimo priteisti [DK](#) nustatyto dydžio kompensaciją už nepanaudotas visos trukmės kasmetines atostogas – 13 743,03 Eur – ieškovė nurodė, kad nuo 2009 m. sausio 20 d. iki 2021 m. spalio 14 d. jai priklausė 261,312 atostogų darbo dienos, iš jų ji nepanaudojo 76,312 darbo dienos atostogoms, ji neturėjo galimybių pasinaudoti visomis jai priklausančiomis atostogomis, nes įmonės veikla ir jos organizavimas, klientų paieška, įmonės įsipareigojimų vykdymas priklausė tik nuo ieškovės.
- Dėl reikalavimo priteisti [DK](#) nustatyto dydžio netesybas nuo atsakovės ieškovei išmokėtinų visų su darbo santykiais susijusių išmokų, pradedant skaičiuoti nuo 2021 m. gruodžio 15 d. iki visiško atsiskaitymo su ieškove, remiantis ieškovės vidutinio darbo užmokesčio dydžiu per mėnesį – 3781,89 Eur, ieškovė nurodė, kad jos priteistinos [DK 146 straipsnio](#) 2 dalies, 147 straipsnio 2 dalies pagrindu.
- Dėl reikalavimo priteisti 2000 Eur neturtinės žalos atlyginimą ieškovė nurodė, kad dėl neteisėtų atsakovės veiksmų, tyčia vengiant atsiskaityti su

ieškove ir išreiškiant vienareikšmę poziciją dėl atsisakymo visiškai atsiskaityti su ieškove kritiniu jos gyvenimo periodu (sunkios ligos diagnozavimas ieškovės nepilnamečiam sūnui), ji patyrė itin didelius dvasinius sukrėtimus bei fizinės kancias, o tai lėmė ieškovės sveikatos pablogėjimą. Kai 2021 m. spalio 15 d. ieškove buvo su vaiku hospitalizuota Santaros klinikų Vaikų ligoninėje, atsakovė jai pranešė, kad nutraukia visas jos socialines garantijas nuo 2021 m. spalio 15 d., tai iš esmės pažeidžia esmines ieškovės teises bei teisėtus lūkesčius. Dėl nurodytų aiškių neteisėtų atsakovės veiksmų ieškove, būdama Santaros klinikų Vaikų ligoninėje, privalėjo imtis visų objektyviai imanomų veiksmų, kad atkurtų sveikatos draudimą, priešingu atveju ieškovei būtų reikėję savo lėšomis apmokėti atliekamas būtinausias išlaidas, susijusias su jos buvimu stacionare. 2022 m. sausio 18 d. ieškovei dėl itin didelio streso buvo diagnozuotas hipertenzinis širdies susirgimas.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

10. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2022 m. kovo 29 d. sprendimu priteisė ieškovei iš atsakovės 5563,78 Eur nepanaudotų atostogų kompensacijos, 3781,89 Eur netesybų ir, jeigu atsakovė neatsiskaitytų su ieškove teismo sprendimo įsiteisėjimo dieną, vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio dydžio (3781,89 Eur) kompensaciją už kiekvieną uždelstą atsiskaityti mėnesį nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už penkis mėnesius. Teismas sprendimu paskirstė bylinėjimosi išlaidas, išaiškino šalims, kad DGK 2021 m. lapkričio 22 d. sprendimas liko neįsiteisėjęs, netapo privalomas ir neįgijo vykdomojo dokumento statuso.
11. Teismas nustatė, kad ieškove nuo 2009 m. sausio 8 d. iki 2020 m. kovo 25 d. buvo atsakovės direktorė, nuo 2009 m. sausio 20 d. iki 2021 m. gruodžio 15 d. buvo drausta valstybiniu socialiniu draudimu, draudėjas – atsakovė, taip pat nuo 1998 m. balandžio 14 d. iki 2021 m. gruodžio 15 d. buvo drausta valstybiniu socialiniu draudimu, draudėjas – VšĮ Atviros Lietuvos fondas. Ieškove nuo 1998 m. balandžio 14 d. iki 2020 m. kovo 13 d. taip pat buvo VšĮ Atviros Lietuvos fondo finansų direktorė (pirminė sutartis 1998 m. balandžio 10 d. sudarytadėl buhalterės pareigų, nuo 1999 m. liepos 1 d. pareigybė pakeista į finansų direktorės). Ieškove 2020 m. kovo 6 d. el. paštu VšĮ Atviros Lietuvos fondo direktorei S. A. rašė labai apgailestaujanti dėl situacijos, į kurią įstūmė daugybę žmonių, prašė duoti laiko skoloms gražinti. 2020 m. kovo 10 d. paaiškinime ieškove nurodė, kad: 2017–2019 m. iš VšĮ Atviros Lietuvos fondo pervedė į VšĮ „OSFL Projektai“ sąskaitą 313 165 Eur, pinigus pervedė norėdama paskolinti VšĮ „OSFL Projektai“ apyvartinių lėšų, nes ši turėjo daug klientų įsiskolinimų, todėl veiklai trūko apyvartinių lėšų; pinigus planavo gražinti iš naujai vykdomų projektų. 2020 m. kovo 10 d. ieškove pateikė pranešimą dėl išstojimo iš atsakovės dalininkų ir tą pačią dieną iš jų išstojė. 2020 m. kovo 25 d. buvo priimtas atsakovės vienintelės dalininkės sprendimas nuo 2020 m. kovo 25 d. atšaukti ieškove iš atsakovės vadovo pareigų [DK 104 straipsnio](#) 1 dalies bei Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo pagrindu, darbo sutarties nutraukimą nukeliant, iki pasibaigs ieškovės laikino nedarbingumo laikotarpis, atsakovės direktore nuo 2020 m. kovo 25 d. buvo paskirta I. S.. Atsakovės direktorės 2021 m. spalio 15 d. įsakymu nuspręsta du mėnesius – iki 2021 m. gruodžio 15 d. – nesuteikti ieškovei darbo vietos, neleisti jai dirbti ir nemokėti darbo užmokesčio.
12. Teismas taip pat nustatė, kad 2021 m. lapkričio 22 d. DGK posėdyje šalys sudarė taikos sutartį. DGK 2021 m. lapkričio 22 d. sprendimu patvirtino šalių 2021 m. lapkričio 22 d. sudarytą taikos sutartį ir darbo bylą nutraukė, atsakovė taikos sutartį įvykdė geruoju ir sumokėjo ieškovei 2000 Eur. Atsakovė jokių kitų išmokų ieškovei nuo atšaukimo iš pareigų dienos – 2020 m. kovo 25 d. – iki atleidimo iš pareigų įforminimo dienos nemokėjo. Visą minėtą laikotarpį ieškovei buvo išduotas laikinojo nedarbingumo pažymėjimas.
13. Pažymėjęs, kad šalių 2021 m. lapkričio 22 d. sudarytoje taikos sutartyje, kurią šalys prašė patvirtinti DGK, nenurodyta, kada ji įsigalioja, teismas konstatavo, jog kadangi šalys taikos sutartį sudarė būtent darbo byloje, nenustatė jokių įsigaliojimo sąlygų, prašė ją tvirtinti DGK, tai taikos sutartis galėjo įsigalioti tik jei būtų įsigaliojęs DGK sprendimas. Teismas atmetė atsakovės argumentus, kad sudaryta taikos sutartis galiojo šalims nepriklausomai nuo to, ar ji buvo patvirtinta DGK. Remdamasis [DK 3 straipsnio](#) 2 dalimi, teismas nurodė, jog [DK](#) nenustato prioriteto, kad darbo santykių šalių sudarytą taikos sutartį įsigaliojimai ir vykdymui visų pirma būtų taikomos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 1.79 straipsnio 1 dalies, 6.154, 6.156, 6.159 straipsnių nuostatos. Teismas konstatavo, kad šalių ginčas turėjo būti nagrinėjamas tiesiogiai teisme ([DK 105 straipsnio](#) 2 dalis), todėl DGK neturėjo kompetencijos pradėti nagrinėti ginčą, priimti iš šalių taikos sutartį ir ją tvirtinti. Teismas padarė išvadą, kad šalių 2021 m. lapkričio 22 d. pasirašyta ir pateikta DGK tvirtinti taikos sutartis neįsigaliojo, nepaisant šalių elgesio po jos pateikimo. Teismas nurodė, kad taikos sutartis sudaryta būtent darbo byloje, joje yra pateiktas prašymas DGK patvirtinti taikos sutartį ir nors DGK ją patvirtino, tačiau dėl kilusio ginčo buvo kreiptasi į teismą, todėl DGK sprendimas ir juo patvirtinta taikos sutartis neįsigaliojo, netapo privalomi ir neįgijo vykdomojo dokumento statuso, todėl byloje šalys negali ją remtis ([DK 231 straipsnio](#) 7 dalis).
14. Teismas vertino, kad iš atsakovės vadovo pareigų ieškove buvo atšaukta dėl savo kaltės, ir nors tai nenurodyta 2020 m. kovo 25 d. priimame atsakovės sprendime, tačiau ši aplinkybė 2020 m. kovo 25 d. buvo žinoma ir suprantama abiem ginčo šalims (2020 m. kovo 25 d. šalims buvo žinomi būsimų civilinių bylų (proceso Nr. 2-68-3-24765-2020-7 ir Nr. 2-55-3-00586-2020-8) duomenys). Ieškovei galimai neteisėtai atliko 28 pavidimus, kurių bendra suma galėjo siekti 329 165 Eur, iš VšĮ Atviros Lietuvos fondo į atsakovės sąskaitą ir vėliau juos galimai panaudojo savo interesais. Ieškove, suprasdama savo situacijos pas atsakovę keblumą, 2020 m. kovo 10 d. išstojė iš atsakovės dalininkų, o tai atitinkamai nulėmė, kad 2020 m. kovo 25 d. buvo priimtas sprendimas atšaukti ieškove iš atsakovės vadovo pareigų. Nors atsakovė 2020 m. kovo 25 d. sprendime ir turėjo pareigą aiškiai suformuluoti išsamesnes atšaukimo aplinkybes, tačiau to nepadarė, nes šalims buvo žinoma tikroji situacija, todėl negalima daryti išvados, kad šis formalus neatitikimas turi esminę įtaką kylančioms pasekmėms, kaip kad mokėti išeitinę išmoką ar jos nemokėti. Atsakovė, nors ir vėliau, motyvavo ir įrodė kaltinę ieškovės veiksmus, dėl kurių ši atšaukta iš vadovo pareigų, atitinkamai ieškove netenka garantijos, nustatytos [DK 104](#) straipsnio 2 dalyje.
15. [DK 104 straipsnio](#) 2 dalies prasme teismas laikė kaltais ieškovės veiksmus, apie kuriuos ji rašė 2020 m. kovo 6 d. el. paštu VšĮ Atviros Lietuvos fondo direktorei S. A., 2020 m. kovo 10 d. paaiškinime ir kurie konstatuoti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. birželio 17 d. sprendime civilinėje byloje [Nr. e2-1584-727/2021](#) ir Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 5 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e2A-2495-643/2021](#) (ieškove, neturėdama tam teisinio pagrindo, atliko lėšų pervedimus ir (ar) neužtikrino lėšų pervedimo kontrolės iš VšĮ Atviros Lietuvos fondo į VšĮ „OSFL projektai“ sąskaitą (taip padarydama šiurkštų darbo pareigų pažeidimą) ir vėliau perversas lėšas galimai panaudojo savo interesais; ieškove padarė šiurkštų VšĮ Atviros Lietuvos fondo darbo pareigų pažeidimą, kuris buvo nesuderinamas ir su VšĮ „OSFL projektai“ vadovo statusu (VšĮ „OSFL projektai“ teikė buhalterinės apskaitos paslaugas VšĮ Atviros Lietuvos fondui). Teismas nurodė, negalintis atmesti atsakovės argumentų, kad ieškove į atsakovės sąskaitas persivestas VšĮ Atviros Lietuvos fondo lėšas panaudojo tiek savo, tiek savo šeimos asmeniniams poreikiams, t. y. panaudojo ne mažesnę kaip 248 263,69 Eur sumą. Teismas padarė išvadą, kad ieškove ne visuomet išlaidas patyrė vien atsakovės interesams tenkinti, o tai sudaro pagrindą konstatuoti, kad atsakovės dalininkė 2020 m. kovo 25 d. turėjo pagrindą atšaukti ieškove iš pareigų dėl pastarosios kaltės. Ieškovės kaltę pagrindžia ir duomenys iš Vilniaus apygardos teismo civilinės bylos [Nr. e2-903-910/2021](#), kurioje teismo 2021 m. rugpjūčio 31 d. sprendimu tenkinta VšĮ Atviros Lietuvos fondo ieškinio dalis – iš ieškovės priteista 222 885,55 Eur žalos atlyginimo (byloje ginčas buvo dėl tų pačių lėšų, kurios aptariamose įsiteisėjusiose Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. birželio 17 d. sprendime civilinėje byloje [Nr. e2-1584-727/2021](#) ir Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 5 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e2A-2495-643/2021](#)). Tai, kad šis faktas nėra galutinai įrodytas įsiteisėjusiu teismo sprendimu (civilinės bylos Lietuvos apeliaciniam teisme proceso Nr. 2-55-3-00586-2020-8), nereiškia, kad šių pasitikėjimą ieškove mažinančių aplinkybių negalima laikyti nenulemiančiomis jos kaltės nutraukiant darbo santykius pagal [DK 104](#) straipsnį, kuris nereiškia įrodyti darbo drausmės pažeidimo. Šiuo atveju atsakovė prarado pasitikėjimą ieškove, o pasitikėjimo praradimą nulėmė ieškovės elgesys, kuris neatitiko ir [CK 2.87](#) straipsnyje nustatyto standarto. Aplinkybė, jog atsakovė 2020 m. kovo 25 d. sprendime neįvardijo, kad atšaukimas iš pareigų yra dėl ieškovės kaltės, suteikia ieškovei didesnių galimybių naujuose darbo santykiuose, t. y. yra naudingas ieškovei, atitinkamai nebūtų sąžininga iš atsakovės priteisti vieno mėnesio darbo užmokesčio kompensaciją, remiantis [DK 104 straipsnio](#) 2 dalimi.

16. Teismas nurodė, kad atšaukiant iš pareigų juridinio asmens vadovą nėra pareigos taikyti socialines garantijas, kurios taikytinos kitiems darbuotojams, atsakovė turėjo teisę, o ne pareigą taikyti [DK 65 straipsnio](#) 6 dalyje nustatytas garantijas, todėl atsakovės suteikta papildoma socialinė garantija – nukelti ieškovės atleidimą – negalėjo sukurti jai pagrįsto lūkesčio, kad ji gaus iš atsakovės daugiau socialinių garantijų, nei priklauso, t. y. teisę į atostogas ir darbo užmokesį. Laikotarpiu nuo 2020 m. kovo 25 d. iki 2021 m. gruodžio 15 d. atsakovė geranoriškai suteikė ieškovei dalį socialinių garantijų (nukėlė formalią ieškovės atleidimo dieną), kurių ji neprivalėjo suteikti, todėl ieškovė neturi teisės reikalauti sumokėti atostogų kompensaciją už šį laikotarpį, taip pat bet kokio dydžio darbo užmokesčio tiek nuo 2020 m. kovo 25 d. iki 2021 m. spalio 15 d., tiek nuo 2021 m. spalio 15 d. iki 2021 m. gruodžio 15 d. Padaręs šią išvadą teismas vertino nesant būtinybės plačiau aptarti [DK](#) nuostatas dėl prastovos taikymo ir jos apmokėjimo.
17. Teismas konstatavo, kad ieškovė buvo atsakovės vadovė, todėl tik nuo jos pačios priklausė, ar ji pasinaudos atostogomis. Teismo vertinimu, ieškovės nurodytos aplinkybės nepagrindžia fakto, kad ji negalėjo pasinaudoti priklausančiomis atostogomis, t. y. nurodytos priežastys yra įprastos kiekvienam juridinio asmens vadovui ir negali lemti tiek Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 6 straipsnio 8 dalies, tiek [DK 127 straipsnio](#) 5 dalies nuostatų netaikymo. Teismas padarė išvadą, kad: nėra pagrindo spresti dėl ieškovės teisės į atostogų iki 2016 m. gruodžio 31 d. kompensaciją (su tam tikromis išlygomis), ieškovės teisei į atostogų kompensaciją skaičiuotini treji kalendoriniai metai iki atleidimo iš darbo kalendorinių metų, kuriais laikytini 2020 m.; ieškovei priklauso kompensacija už nepanaudotas atostogas nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2020 m. kovo 25 d. Teismas nustatė, kad nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d. ieškovei priklausė 60 darbo dienų atostogų, o už laikotarpį nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2020 m. kovo 25 d., suapvalinus darbuotojo naudai, priklausė 5 darbo dienos atostogų.
18. Teismas nurodė, kad, ieškovės pateiktais duomenimis apie panaudotas atostogas nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2020 m. kovo 25 d. (atsakovė neginčijo ieškovės teisės į atostogas nuo 2018 m. sausio 20 d. iki 2020 m. kovo 25 d., nurodė, kad nepanaudotų atostogų likutis buvo 44,148 dienos), ji atstogavo 51 darbo dieną, tačiau šiuo laikotarpiu atstogaudama ji turėjo teisę naudoti atostogas, kurios buvo susikaupusios iki 2016 m. gruodžio 31 d., t. y. iš viso nuo priėmimo į darbą iki 2016 m. gruodžio 31 d. ieškovė turėjo 160 darbo dienų atostogų, iš kurių iki 2016 m. gruodžio 31 d. buvo panaudojusi 132 darbo dienas. Taigi, likusias 28 darbo dienas atostogų ieškovė panaudojo laikotarpiu nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d., vadinasi, laikotarpiu nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2020 m. kovo 25 d. ieškovė, nors ir atstogavo 51 darbo dieną, tačiau 28 darbo dienos buvo pagrįstai panaudotos iš ankstesnio laikotarpio (Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 6 straipsnio 8 dalis). Atitinkamai iš laikotarpio nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2020 m. kovo 25 d. turėtų 65 darbo dienų atostogų ieškovė panaudojo atostogoms 23 darbo dienas, todėl atsakovė liko ieškovei nesumokėjusi atostogų kompensacijos už 42 darbo dienas. Vertinant tai, kad vienos ieškovės darbo dienos vidutinis darbo užmokeskis buvo 180,09 Eur, atsakovė liko skolinga ieškovei 7563,78 Eur (42×180,09) neatskaičius mokesčių, todėl ši suma priteistina iš atsakovės kaip nepanaudotų atostogų kompensacija. Ši suma mažintina atsakovės ieškovei sumokėta 2000 Eur suma (ginčo dėl šios atsakovės ieškovei sumokėtos sumos tarp šalių nėra) ir laikytina, kad atsakovė liko skolinga ieškovei už nepanaudotas atostogas 5563,78 Eur, todėl ši suma priteistina ieškovei.
19. Teismas konstatavo, kad atsakovė atšaukė iš pareigų ieškovę 2020 m. kovo 25 d. ir teoriškai šią dieną turėjo atsiskaityti, tačiau suteikė ieškovei papildomą socialinę garantiją dėl turėto laikinojo nedarbingumo ir ieškovės neatleido. Atsakovė atleidimą galutinai įformino 2021 m. gruodžio 15 d., taip suteikdama ieškovei papildomą socialinę apsaugą. Ieškovė prašo kompensaciją priteisti nuo 2021 m. gruodžio 15 d. Šalys 2021 m. lapkričio 22 d. sudarė taikos sutartį, ją atsakovė įvykdė gera valia, todėl byloje nustatius, kad ginčas kilo iš esmės dėl skirtingo teisinio reguliavimo aiškinimo ir taikymo, teismo vertinimu, laikytina, kad dėl galutinio neatsiskaitymo laiku iš esmės atsakingos abi ginčo šalys: ieškovė – kad nesutiko su šalių pasirašyta taikos sutartimi, o atsakovė – kad nesumokėjo priklausančių visų išmokų, kai sužinojo apie ieškovės kreipimąsi į teismą. Atsakovė apie ieškovės pateiktą ieškinį turėjo būti žinoma 2022 m. sausio 6 d., todėl atsakovė 2022 m. sausio 7 d. turėjo apskaiciuoti galutinai ieškovei mokėtinas sumas ir jas sumokėti. Teismas nusprendė, kad būtų neproporcinga priteisti iš atsakovės vidutinio darbo užmokesčio sumą nuo 2021 m. gruodžio 15 d. iki visiško atsiskaitymo dienos, be to, [DK 147 straipsnio](#) 2 dalies nuostatos riboja netesybų dydį iki šešių mėnesių ir nėra aišku, kada įsiteisės teismo sprendimas, todėl netesybų suma gali neproporcingai išaugti. Teismas padarė išvadą, kad atsakovės visą neatsiskaitymą su ieškove nulėmė iki galutinės atsiskaitymo dienos kilęs ginčas, kuris buvo šalių išspręstas taikos sutartimi, todėl yra pagrindas nukrypti nuo [DK 147 straipsnio](#) 2 dalies nuostatų taikymo. Teismas vertino, kad protinga ir sąžininga yra iš atsakovės priteisti vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensaciją už tai, kad darbo santykių nutraukimo įforminimo dieną atsakovė nesumokėjo visos kompensacijos už nepanaudotas atostogas, t. y. 3781,89 Eur, ir jeigu atsakovė neatsiskaitytų su ieškove teismo sprendimo įsiteisėjimo dieną, priteisti vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensaciją už kiekvieną uždelstą atsiskaityti mėnesį nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos iki visiško jo įvykdymo dienos, tačiau ne daugiau nei už penkis mėnesius (už vieną mėnesį jau priteisiamą). Teismas padarė išvadą, kad šioje byloje dėl kilusio darbo ginčo ypatumų šalys tik teismo sprendimo įsiteisėjimo dieną iš esmės galutinai įsitikins kilusio darbo ginčo išsprendimo pagrindais ir sąlygomis, todėl skaičiuojant netesybas, priteisus vieno vidutinio darbo užmokesčio dydžio netesybas, turėtų būti daroma pertrauka iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.
20. Spręsdamas dėl reikalavimo priteisti neturtinės žalos atlyginimą teismas nurodė, jog įstatymais nenustatyta, kad neturtinė žala atlyginama tais atvejais, kai su darbuotoju yra atsiskaitoma ne laiku. Ieškovės atleidimo iš darbo procedūros iš esmės atitiko pagarbų darbdavio bendravimo su atleidžiamu darbuotoju elgesio standartą. Ieškovė nepateikė įrodymų, kaip vis dėlto pasireiškė jos itin didelė sveikatos sukrėtimai, fizinės kančios. Byloje nenustatyta, kad atsakovė tyčia būtų vengusi atsiskaityti, t. y. neatsiskaitymo priežastys yra susijusios su skirtingu teisės aktų taikymu ir aiškinimu, taip pat su klaidinga nuomone dėl sudarytos taikos sutarties. Tarp ieškovei diagnozuotos hipertenzinės širdies ligos be širdies nepakankamumo nėra priežastinio ryšio su atsakovės veiksmais. Byloje nustatius, kad atsakovės veiksmai atleidžiant ieškovę iš esmės buvo tokio pobūdžio, kad suteikė ieškovei daugiau socialinių garantijų, nei jai priklausė, darytina išvada, kad tarp atsakovės veiksmų ir ieškovės susirgimo nėra priežastinio ryšio, todėl neturtinės žalos ieškovei nebuvo padaryta. Ieškovė atleidis iš darbo atsigalioja socialinio draudimo apsauga taip, kaip ji aptarta Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos redarbo socialinio draudimo įstatyme, pagal kuriuos atleisti iš darbo asmenys turi teisę gauti nedarbo draudimo išmoką ir kitas socialines garantijas, vaikams nemokamas gydymas garantuojamas nepaisant to, ar jų tėvai dirba. Taigi, ieškovei nebuvo pagrindo nerimauti dėl sūnaus gydymo išlaidų apmokėjimo. Byloje teismo išreikalauti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos 2022 m. vasario 21 ir 22 d. išrašai patvirtina, kad ieškovė nuo 2020 m. kovo 25 d. iki 2021 m. gruodžio 15 d. buvo apdrausta valstybiniu socialiniu draudimu, todėl ieškovei nebuvo teisinio pagrindo nerimauti dėl jai taikytinų socialinių garantijų praradimo. Teismo sprendimui įsiteisėjus bus atkurta teisinė taika tarp šalių ir tai bus pakankama neturtinė satisfakcija ieškovei. Teismas padarė išvadą, kad tenkinti prašymą priteisti neturtinės žalos atlyginimą nėra nei teisinio, nei faktinio pagrindo.
21. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės ir atsakovės apeliacinius skundus, 2022 m. rugpjūčio 10 d. nutartimi pakeitė Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. kovo 29 d. sprendimą – ieškinį atmetė, paskirstė bylinėjimosi išlaidas.
22. Kolegija nurodė, kad pagal ieškovės DGK pateiktą 2021 m. spalio 19 d. prašymą ieškovė neginčijo jos atleidimo iš direktoiaus pareigų 2020 m. kovo 25 d. atsakovės sprendimu teisėtumo, tačiau nesutiko su atsakovės sprendimu neleisti ieškovei dirbti pasibaigus [DK 65 straipsnio](#) 6 dalyje nustatytam terminui po laikinojo nedarbingumo pabaigos (nuo 2021 m. spalio 14 d. iki 2021 m. gruodžio 15 d.) ir reikalavo sumokėti jai priklausančias su darbo teisiniais santykiais susijusias išmokas bei išmokas atleidžiant darbuotoją iš darbo (darbo užmokesį, išeitinę išmoką, nepanaudotų atostogų kompensaciją nuo 2009 m. sausio 20 d.). Iš esmės ieškovės ikiteismine tvarka pareikšti reikalavimai yra analogiški šioje byloje pareikštiems reikalavimams. Dėl to kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas padarė nepagrįstą išvadą, jog toks ginčas dėl teisės neturėjo būti nagrinėjamas privaloma ikiteismine ginčo sprendimo tvarka pagal [DK](#) 105 straipsnio 2 dalį.
23. Kolegija pažymėjo, kad iš šalių 2021 m. lapkričio 22 d. pasirašytos taikos sutarties matyti, jog šalys, siekdamos išvengti tolimesnio bylinėjimosi, sutarė išspręsti inicijuotą darbo ginčą taikiai. Šalys taikos sutartyje nenurodė, nuo kada įsigalioja taikos sutartis. Tačiau šalys,

pasirašydamos sutartį, patvirtino, jog sutarties pasirašymo metu toks susitarimas taikos sutartyje nurodytomis sąlygomis buvo pasiektas. Be to, taikos sutartyje šalys aiškiai susitarė dėl 2000 Eur kompensacijos ieškovei sumokėjimo datos (2021 m. lapkričio 25 d.), nors šalys turėjo teisę per vieno mėnesio terminą kreiptis į teismą dėl darbo ginčo išnagrinėjimo. Šalys nesusitarė dėl taikos sutarties įsigaliojimo nuo DGK sprendimo įsigaliojimo. Dėl to kolegija padarė išvadą, kad sutartis įsigaliojo nuo jos pasirašymo ([CK 6.162 straipsnis](#)). Kolegija nurodė, kad 2021 m. lapkričio 24 d. elektroniniu laišku ieškovė, prašydama informacijos apie mokėtinos sumos apskaičiavimą, siekė, kad jai būtų sumokėta kompensacija pagal taikos sutartį, t. y. siekė sudarytos taikos sutarties įvykdymo. Kompensacija ieškovei buvo sumokėta pagal taikos sutarties sąlygas iki 2021 m. lapkričio 25 d. Taigi, kolegijos vertinimu, ir sutarties sąlygos, ir sutarties šalių veiksmai po sutarties sudarymo patvirtina, kad sutartis įsigaliojo nuo jos pasirašymo datos.

24. Kolegija nurodė, kad [DK](#) normos neįtvirtina draudimo darbo santykių dalyviams spręsti ginčytinus klausimus laisva valia taikos sutartimis, todėl taikos sutartį šalys turėjo teisę sudaryti savarankiškai bet kurioje ginčo nagrinėjimo stadijoje, nereikalaujamos ginčą nagrinėjančios institucijos patvirtinimo. Ieškovės teiginys, jog taikos sutarties sudarymo ir pasirašymo procedūra prieštaravo imperatyviam darbuotojo procesinių teisių užtikrinimui, nes ginčas buvo teisingas tiesiogiai teismui, kolegijos vertinimu, tik papildomai patvirtina, kad taikos sutarties įsigaliojimas nepriklausė nuo DGK sprendimo įsigaliojimo, o tai, jog pati ieškovė kreipėsi į kompetentingą instituciją darbo ginčams nagrinėti, tik papildomai užtikrino ieškovės darbo teisių įgyvendinimą.
25. Kolegija padarė išvadą, jog šalys savo valia taikos sutarties įsigaliojimo nesiejo su DGK sprendimo įsigaliojimu, todėl pirmosios instancijos teismo išvada, kad taikos sutartis galėjo įsigalioti tik jei būtų įsigaliojęs DGK sprendimas, laikytina nepagrįsta. Dėl to, nepriklausomai nuo to, kad tokia taikos sutartis neįgyvendino dokumento galios, galiojanti šalių sudaryta sutartis šioje byloje, nustatant ieškovės prašomų priteisti išmokų dydį, vertintina kaip rašytinis įrodymas. Kolegija pažymėjo, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 26 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-409-701/2015](#) išaiškinta, jog nepriklausomai nuo to, patvirtinta teismo ar ne, teisėtai sudaryta ir galiojanti taikos sutartis, kaip ir bet kuri kita civilinė teisinė sutartis, šalims turi įstatymo galią ([CK 6.189 straipsnio](#) 1 dalis), turi būti vykdoma ir gali sukelti tam tikrus teisinius padarinius.
26. Kolegija nurodė, kad šioje byloje ieškovė nereikšė reikalavimo dėl šalių pasirašytos ir jau atsakovės įvykdytos taikos sutarties pripažinimo negaliojančia, todėl teismas neturi pagrindo nevertinti šalių sudarytos ir galiojančios sutarties turinio. Byloje svarbu ir tai, kad DGK 2021 m. lapkričio 22 d. posėdžio metu ieškovei buvo išaiškintos jos teisės ir pareigos, ji sutiko ir suprato taikos sutarties sąlygas, patvirtino, kad atsisako bet kokių su darbo santykiais susijusių reikalavimų, patikslino, ar nebus nurodytas atleidimo pagrindas dėl jos kaltės, pati ieškovė nusiuntė DGK šalių pasirašytą taikos sutartį. Taigi, ieškovė aiškiai suprato ir sutiko su taikos sutarties sąlygomis, šalių kompromisinis susitarimas atitiko jos valią.
27. Kolegija vertino, kad ieškovės pateiktas prašymas DGK apibrėžė darbo ginčo ribas ir būtentneviršijant tų ribų buvo sudaryta taikos sutartis. Tai, kad šalys nedetalizavo, kokios sumos įeina į 2000 Eur kompensaciją, nedaro sutarties neaiškios: akivaizdu, kad tokiu būdu šalys, siekdamos išvengti tolimesnio bylinėjimosi, susitarė dėl visų ieškovės reikalaujamų išmokų darbo byloje ir ieškovė savo valia atsisakė visų kitų pareikštų reikalavimų. Kolegijos vertinimu, taikos sutarties sąlygos yra pakankamai aiškos ir konkrečios.
28. Pažymėjusi, kad ieškovė buvo atsakovės vadovė, kuri turėjo organizuoti įmonės veiklą, buvo atsakinga už finansinės atskaitomybės parengimą, tinkamą buhalterinės apskaitos organizavimą, kolegija vertino, jog vien ieškovės pareigos suponuoja išvadą, kad jai buvo prieinami ir žinomi visi duomenys, susiję su jos darbo užmokesčiu ir kitomis jos reikalaujamomis išmokomis, ieškovė buvo atsakinga už darbuotojų atleidimą ir priėmimą, jai, kaip įmonės vadovei, turėjo būti žinomos teisės aktuose nustatytos darbuotojų teisės ir socialinės garantijos. Dėl to kolegija laikė nepagrįsta ieškovės poziciją, kad sprendžiant ginčą ikiteismine tvarka ji buvo silpnesnėji darbo santykių šalis, galėjo nesuprasti taikos sutarties sąlygų, kompensacijos esmės.
29. Kolegija nurodė, kad, vertinant taikos sutartį kaip rašytinį įrodymą, svarbu atsižvelgti ir į šios sutarties sudarymo kontekstą. Kolegija pažymėjo, kad Vilniaus miesto apylinkės teisme buvo išnagrinėta civilinė byla [Nr. e2-1584-727/2021](#) pagal ieškovės J. M. ieškinį atsakovui VŠĮ Atviros Lietuvos fondui dėl neteisėto darbo sutarties nutraukimo ir darbuotojo teisių pažeidimo ir ieškinyje buvo atmestas. Byloje buvo nustatyta, kad ieškovė be teisėto pagrindo darė lėšų pervedimus, jos veiksmai buvo pagrįstai įvertinti kaip šiurkštus darbo drausmės pažeidimas. Kitoje byloje buvo išnagrinėtas VŠĮ Atviros Lietuvos fondo ieškinyje atsakovei J. M. dėl žalos atlyginimo – Lietuvos apeliacinis teismas 2022 m. birželio 30 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e2A-369-464/2022](#) konstatavo, kad J. M. VŠĮ Atviros Lietuvos fondo lėšas panaudojo savo pačios reikmėms, t. y. trečiąjį asmenį (VŠĮ „OSFLprojekta“), kuriam pati ir vadovavo, panaudojo tik kaip tarpininką lėšoms pasisavinti.
30. Kolegija padarė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas iš esmės teisingai atskleidė tarp šalių susiklosčiusius santykius ir nepažeidė įrodymų vertinimo taisyklių, konstatuodamas, jog faktas, kad ieškovė iš VŠĮ Atviros Lietuvos fondo į atsakovės sąskaitą neteisėtai pervedė lėšas ir jas panaudojo ne atsakovės reikmėms, nulėmė atsakovės 2020 m. kovo 25 d. sprendimą atšaukti ieškovę iš vadovo pareigų. Tai, kad ieškovė neteisėtai pervedė pinigų iš kito juridinio asmens sąskaitos (VŠĮ Atviros Lietuvos fondo, kuriam atsakovė teikė buhalterinės apskaitos paslaugas), pasinaudodama atsakovės sąskaita, ir tą darė ilgą laiką tarpą, sistemingai, patvirtina, kad atsakovės 2020 m. kovo 25 d. sprendimas priimtas iš esmės dėl to, kad buvo prarastas pasitikėjimas ieškove, kaip juridinio asmens vadove. Kolegija pažymėjo, kad nors byloje pareikštiems reikalavimams išspręsti ieškovės atleidimo iš darbo pagrindas nėra teisiskai reikšmingas, tačiau tarp šalių susiklosťe santykiai yra svarbūs vertinant šalių sudarytą taikos sutartį bei aiškinant susitarimo sąlygas.
31. Kolegija konstatavo, jog nustatytos aplinkybės patvirtina, kad ne tik atsakovė, bet ir ieškovė turėjo interesą darbo ginčą baigti taikiai, nes (nors ieškovės kaltės klausimas nebuvo formalizuotas atsakovės sprendimuose dėl ieškovės atleidimo iš vadovo pareigų) besitęsiant ginčui atsakovė turėjo galimybę įtaisyti netikslumą ir patikslinti sprendimuose vadovės atleidimo iš darbo priežastis. Tokiu būdu, nors atsakovė ir neneigia ieškovės teisės į kompensaciją už nepanaudotas atostogas, tačiau šalių pasiektas kompromisas atitiko darbo ginčų išnagrinėjimo principus, abiejų šalių valią ir interesų pusiausvyrą.
32. Vertindama šalių 2021 m. lapkričio 22 d. sudarytą taikos sutartį kaip privalomą abiem šalims, nesant ginčo dėl taikos sutartyje nustatytos kompensacijos ieškovei sumokėjimo, atsižvelgdama į taikos sutarties sudarymo aplinkybes, kolegija padarė išvadą, kad ieškovės reikalavimai yra nepagrįsti, nes atsakovė įvykdė savo prievolę visiškai atsiskaityti su ieškove taip, kaip šalys susitarė taikos sutartyje. Kolegija pažymėjo, kad, net nevertinant įmonės vadovo atleidimo specifikos, ieškovės nurodyto [DK 65 straipsnio](#) 6 dalyje taip pat nustatyta išlyga, kai šio straipsnio nuostatos netaikomos ir tuomet, kai darbo sutartis nutraukiama šalių susitarimu. Taigi, šalys yra laisvos susitarti dėl savo turimų darbo teisių apimtį ir jų įgyvendinimo, todėl pasiekus susitarimą privalo vykdyti šio susitarimo sąlygas. Kolegija nurodė, kad byloje konstatavus, jog atsakovė įvykdė prievolę atsiskaityti su ieškove pagal šalių sudarytos taikos sutarties sąlygas, ieškovės apeliacinio skundo motyvai dėl nepagrįstai atmestos ieškinio reikalavimų dalies laikytini nepagrįstais.
33. Kolegija nusprendė, kad kadangi pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nesivadovavo šalių sudaryta taikos sutartimi, dėl to padarė nepagrįstas išvadas dėl ieškovei nesumokėtos kompensacijos už nepanaudotas atostogas dalies, tai atsakovės apeliacinis skundas tenkinamas – teismo sprendimo dalis, kuria teismas tenkino ieškovės reikalavimus, keičiama ir ieškinyje atmetamas visiškai.

34. Kasaciniu skundu ieškovė prašo panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria atmestas ieškiny, panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį ir priimti naują sprendimą – tenkinti visą ieškovės ieškinį arba panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį ir grąžinti bylą apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo, priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

34.1. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė [DK 231 straipsnio](#) 1 dalį ir iš esmės atsisakė nagrinėti bylą dėl teisės visa apimtimi, tik formaliai konstatuodamas, kad šalių ginčas jau ir taip yra iš esmės išspręstas DGK patvirtinta 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutartimi. Teismas pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 6 straipsnyje įtvirtintą asmenų lygybės įstatymui ir teismui principą, nes iš esmės panaikino ieškovės teisę į teisminę gynybą. Apeliacinės instancijos teismas nepasisakė dėl ieškovės atsiliepime į atsakovės apeliacinį skundą akcentuotų imperatyvių [DK 231 straipsnio](#) 1, 4 dalių taikymo. Teismas, pažeisdamas ieškovės teisę į teisminę gynybą, suabsoliutino šalių ikiteisminiame ginče pasirašytos bei neįsiteisėjusios DGK sprendimu patvirtintos 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutarties teisinę galią. Teismas pažeidė ir ieškovės teisę į teisingą teismo procesą ir ginčo išsprendimą pagal galiojančią teisę. Apeliacinės instancijos teismo nutartyje išdėstyta teisės aiškinimu ieškovė po 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutarties pasirašymo prarado subjektinę teisę [DK 231 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta tvarka ir terminais pareikšti ieškinį teismui dėl ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, kartu neginčydamą 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutarties, nors nei [DK 231 straipsnio](#) 1 dalies, nei [DK 224 straipsnio](#) 3 dalies 2 punkto nuostatos neįtvirtina jokių apribojimų šios teisės įgyvendinimui, jei ikiteisminio darbo ginčo nagrinėjimo metu buvo pasirašyta taikos sutartis. Teismas, vertindamas taikos sutartį, privalėjo vadovautis ir šiuo klausimu aktualiais ieškovės nurodytais kasacinio teismo išaiškinimais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. gruodžio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-571/2010](#); 2015 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-409-701/2015](#)). Atsakovė sumokėjo ieškovei pagal taikos sutartį 2000 Eur, o ieškovė lėšas gavo, ir tai yra vieninteliai teisiniai padariniai, kuriuos sukėlė 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutartis. Apeliacinės instancijos teismo nutartyje akcentuojamos [CK](#) įtvirtintos sutartis reglamentuojančios teisės normos yra *lex generalis* (bendrasis įstatymas) prieš darbo ginče taikomas *lex specialis* (specialusis įstatymas) – [DK 224 straipsnio](#) 3 dalies 2 punktą, 229, 230 straipsnius, 231 straipsnio 1 dalį.

34.2. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė [DK 105 straipsnio](#) 2 dalį, padarydamas išvadą, kad šalių ginčas priskirtinas ne tiesiogiai teismo, o DGK kompetencijai. Atsakovė byloje užėmė poziciją, kad jos 2020 m. kovo 25 d. dalininio sprendimu ieškovė iš direktoriaus pareigų buvo atšaukta dėl savo pačios kaltės. Atsakovės bandymas įrodyti ieškovės kaltus veiksmus kaip ieškovės atšaukimo iš pareigų pagrindą yra neįmanomas be vadovo civilinių teisių ir pareigų vykdymo analizės, o tai yra atliekama tik teisme ([DK 105 straipsnio](#) 2 dalis). Dėl to pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad DGK neturėjo kompetencijos pradėti nagrinėti kilusį ginčą, priimti iš šalių taikos sutartį ir ją tvirtinti.

34.3. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai atskleidė ginčo esmę ir pažeidė ieškovės teisę į teisingą teismo procesą (*Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos* 6 straipsnio 1 dalis), teisę į apeliaciją, procesinio lygiateisiškumo principą ([CPK 17 straipsnis](#)), teismo nešališkumo principą (21 straipsnis).

34.4. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė ieškovės teisę į apeliaciją ([CPK 301 straipsnio](#) 1 dalis) ir teisę į teisminę gynybą (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalis), nes skundžiamoje nutartyje konstatavo, kad, vertinant šalių sudarytą sandorį (taikos sutartį) kaip privalomą abiem šalims, nesant ginčo dėl taikos sutartyje nurodytos kompensacijos ieškovei sumokėjimo, taip pat atsižvelgiant į 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutarties sudarymo aplinkybes, darytina išvada, kad ieškovės reikalavimai yra nepagrįsti. Ieškovės apeliacinį skundą buvo iš esmės atsisakyta nagrinėti, nepasisakyta dėl kiekvieno iš apeliaciniame skunde išdėstytų reikalavimų bei motyvų, tuo šiuo būdu pažeidžiant ieškovės teisę į apeliaciją, teisminę gynybą, nešališką teismą bei teisėtą teismo sprendimą. Apeliacinės instancijos teismas visiškai nesigilino ir net nevertino ieškovės pozicijos pagrindo bei turinio, o šališkai ir formaliai nusprendė vadovautis išimtinai atsakovės pozicija. Tokiu būdu teismas ne tik pažeidė esminius civilinio proceso principus, ieškovės teisę į teisingą teismo procesą ir teisėtą teismo procesinį sprendimą, bet teisingumą vykdė formaliai.

34.5. Teismai netinkamai įgyvendino aktyvaus teismo vaidmenį, peržengė ieškinio ribas ir *ex officio* (pagal pareigas) konstatavo, kad atsakovės 2020 m. kovo 25 d. sprendimas atšaukti ieškovę iš pareigų turi būti aiškinamas vadovaujantis ne [DK 6 straipsnio](#) 2 dalies nuostatomis, bet remiantis subjektyvia darbdavės versija, nurodyta ieškove ne jos atšaukimo iš pareigų momentu, bet ieškovei inicijavus ikiteisminį darbo ginčą ir vėliau pareiškus ieškinį teisme. Teismai aiškiai nukrypo nuo kasacinio teismo formuojamų teisingo teisės taikymo taisyklių darbo ginče imperatyviai vadovaujantis darbuotojo, kaip silpnesniosios ginčo šalies, doktrina, viešuoju interesu, ginant socialiai reikšmingus darbuotojo teisėtus interesus bei ieškinio peržengimo galimybę tik esant būtinybei ginti darbuotojo interesus.

34.6. Pirmosios instancijos teismas konstatavo žalos padarymo faktą, nors jis nebuvo nurodytas kaip sprendimo atšaukti ieškovę iš pareigų priėmimo pagrindas, taip pažeisdamas įrodinėjimo pareigų paskirstymą darbo ginče, peržengdamas ieškinio ribas, pažeisdamas ieškovės teisę į teisingą darbo ginčo išnagrinėjimą, nes rėmėsi neleistinomis įrodinėjimo priemonėmis – atsakovės sudarytomis 2020 m. gruodžio 7 d. lentelėmis, nepareikalaudamas atsakovės banko išrašų. Pirmosios instancijos teismas pažeidė ir [CPK 21](#) straipsnyje įtvirtintą teisę į teismų nepriklausomumą ir nešališkumo principą, nes nagrinėdamas darbo ginčą aktyvaus teismo vaidmenį naudojo išimtinai darbdavės turintiems interesams ginti ir šališkai pablogino ieškovės padėtį, lyginant su ta, kuri buvo atsakovės 2020 m. kovo 25 d. sprendimo dėl ieškovės atšaukimo momentu, nes pakeitė atšaukimo pagrindą, pripažindamas ieškovės atšaukimą iš pareigų dėl tariamai kaltų ieškovės veiksmų. Teismo tinkamu pareigų nevykdymu buvo šiuo būdu pažeista ieškovės teisė į operatyvų ir koncentruotą teismo procesą, teisę į teisingą teismo procesą ([CPK 2, 7](#) straipsniai, 72 straipsnio 1 dalis) bei teisę į teisminę gynybą. Bylą nagrinėjantis teismas terpo išankstinę nuomonę bei išankstinį abejojimą dėl kiekvieno iš ieškovės pareižtų teisių gynybos būdų. Teismas pažeidė objektyvių nešališkumo kriterijų, t. y. iš esmės paneigė ieškovės teisėtą lūkestį, kad byla bus išnagrinėta remiantis teisėtumo principu bei imperatyviais tinkamo teismo proceso reikalavimais. Teismas, darydamas išvadą dėl atsakovės subjektyviai nurodyto žalos fakto, ieškovės neteisėtų veiksmų, kaltės ir priežastinio ryšio, sprendimą grindė prielaidomis apie tai, kad ieškovė atsakovės lėšas naudojo savo asmeninems reikmėms, neatsižvelgdamas į ieškovės paaiškinimus, kad nėra įsiteisėjusio teismo sprendimo, kuriuo remiantis būtų nustatyta, kad ieškovė padarė žalą būtent atsakovei. Teismas privalėjo nurodyti konkrečius objektyvius įrodymus (o ne atsakovės sukurta lenteles), esančius byloje ir patvirtinančius daromas išvadas ([CPK 270 straipsnio](#) 4 dalies 2 punktą).

34.7. Bylą nagrinėję teismai pažeidė [CPK 270 straipsnio](#) 4 dalį, 331 straipsnio 4 dalį, nes motyvuojamosiose procesinių sprendimų dalyse nepasisakė, kodėl atmestami ieškovės esminiai argumentai.

34.8. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai pažeidė [CPK 176, 177, 185](#) straipsniuose įtvirtintus įrodinėjimo, įrodymų leistinumo, pakankamumo, įrodymų vertinimo darbo byloje reikalavimus, taip pat nesilaikė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotų įrodymų vertinimo, jų pakankamumo ir leistinumo, faktų įrodytinumo kriterijų.

35. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo ieškovės kasacinį skundą atmesti, apeliacinės instancijos teismo nutartį palikti nepakeistą, priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

35.1. Įstaigos vadovą paskyrusio subjekto teisę jį atšaukti iš pareigų yra absoliuti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-473-248/2016](#)). Ieškovė nuo 2020 m. kovo 25 d. buvo *de facto* (faktiškai) atšaukta iš atsakovės vadovo pareigų, tačiau darbo sutarties *de jure* (teisiskai) nutraukimo terminas (darbo sutarties pasibaigimo įforminimas) buvo nukeltas iki jos nedarbingumo pabaigos ([DK 65 straipsnio](#) 6 dalis). Tačiau [DK](#) nustatytas apribojimas nutraukti darbo sutartį ligos metu nėra ta socialinė garantija, kuria gali pasinaudoti bendrovės vadovas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. spalio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-397/2007](#)). [DK 104](#) straipsnyje reglamentuojami darbo sutarties su juridinio asmens vadovu pasibaigimo pagrindai ir

tvarla. Šioje teisės normoje nėra nustatyti jokie procedūriniai ypatumai, o tik aptartas išeitinės išmokos mokėjimas. Šia teisės norma įstatymo leidėjas siekė atskirti juridinio asmens vadovo atšaukimo iš pareigų pagrindą nuo įprasto darbuotojo (ne vadovo) atleidimo iš darbo pagrindo.

- 35.2. Nagrinėjamos bylos atveju [DK 105 straipsnio](#) 2 dalis netaikytina, nes atsakovės dalininko 2020 m. kovo 25 d. sprendimas atšaukti ieškovę iš juridinio asmens vadovo pareigų nėra kvestionuojamas, tarp šalių nekilo ir ginčas dėl ieškovės kaip vadovės pareigų nevykdymo (netinkamo vykdymo), juolab atsisakymo sudaryti darbo sutartį. Taigi, DGK turėjo teisę nagrinėti šalių ginčą dėl teisės ir šio proceso metu inicijuoti taikų ginčo išsprendimą.
- 35.3. Ieškovei pareiškus reikalavinį dėl išeitinės išmokos priteisimo, buvo nagrinėjamas [DK 104 straipsnio](#) nuostatų taikymas, todėl buvo vertinamos priežastys, lėmusios ieškovės atšaukimą iš atsakovės vadovo pareigų, t. y. jos kalti veiksmai ([DK 104 straipsnio](#) 2 dalis). Taigi nepagrįsti kasacinio skundo argumentai dėl ieškinio ribų peržengimo.
- 35.4. Ieškovė teismine tvarka inicijavo darbo ginčą, kuris šalių jau buvo išspręstas galiojančia 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutartimi. DGK 2021 m. lapkričio 21 d. vykusiam posėdyje DGK pirmininko iniciatyva šis ieškovės inicijuotas darbo ginčas buvo išspręstas taikiai, šalims abipusių derybų ir nuolaidų būdu sudarant taikos sutartį. DGK posėdyje komisija aiškinosi šalių valią, su kiekviena iš jų buvo derinamos taikos sutarties sąlygos, išaiškintos taikos sutarties sudarymo teisinės pasekmės. Pagal [DK 224 straipsnio](#) 3 dalies 2 punktą, šalims sudarius rašytinę taikos sutartį, tarp šalių kilęs darbo ginčas laikytinas išspręstu. Dėl to DGK 2021 m. lapkričio 22 d. sprendimu darbo bylą nutraukė. Sudaryta taikos sutartis visiškai atitiko šalių valią, kurią DGK pirmininkas posėdyje išsamiai išsiaiškino, taip pat taikos sutarties sąlygos neprieštarauja imperatyvioms įstatymo normoms, nepažeidžia nei viešojo intereso, nei šalių teisių. DGK 2021 m. lapkričio 22 d. posėdžio garso įrašas patvirtina, jog šiame posėdyje veiksnišios šalys laisvu apsisprendimu, abipusių nuolaidų būdu pasiekė kilusiam ginčui susitarimą, kuris visiškai atitiko jų valią ir ketinimus, o tai lemia išvadą, jog buvo pasiektas šalių valios sutapimas ([CK 6.154, 6.159 straipsniai](#)). Ne vieną kartą DGK posėdžio metu atsakovės atstovui ieškovė patvirtino, jog ji daugiau jokių turinio ir neturinio pobūdžio reikalavimų iš šalies siejusių darbo santykių atsakovei neturi ir neturės, t. y. kad ieškovė atsisako bet kokių su darbo santykiais susijusių reikalavimų. Iš šalių 2021 m. lapkričio 22 d. elektroninio susirašinėjimo matyti, jog ieškovė, pirma perskaičiusi iš DGK gautą taikos sutarties tekstą, paprašė taikos sutartį pasirašyti atsakovės atstovą. Tik pastarajam pasirašius, taikos sutartį pasirašė ir ieškovė, ir ji jau abiejų šalių pasirašytą taikos sutartį nusiuntė DGK. Taigi ieškovė suprato ne tik taikos sutartyje aiškiai apibrėžtus kiekvienos šalies įsipareigojimus, bet ir tai, jog šalys taikos sutartimi galutinai išsprendė kilusį darbo ginčą.
- 35.5. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nusprendė, jog taikos sutartis įsigaliojo nuo jos pasirašymo ([CK 6.162 straipsnis](#)), nes šalys ne tik siekė sudarytos taikos sutarties įvykdymo, bet atsakovė jau yra įvykdžiusi taikos sutartyje nustatytus įsipareigojimus – 2021 m. lapkričio 25 d. sumokėjo ieškovei sutartą 2000 Eur kompensaciją. Pagal [CK 6.983](#) straipsnį taikos sutartimi gali būti sprendžiamas jau kilęs teisminis ginčas arba užkertamas kelias teisminiam ginčui kilti ateityje, todėl kasaciniame skunde nepagrįstai teigiama, jog tik teismo patvirtinta taikos sutartis laikytina galiojančia ir suteikiančia jos šalims atitinkamas teises ir pareigas.
- 35.6. Kasacinis teismas savo praktikoje yra išaiškinęs, jog nepriklausomai nuo to, patvirtinta teismo ar ne, teisėtai sudaryta ir galiojanti taikos sutartis, kaip ir bet kuri kita civilinė teisinė sutartis, šalims turi įstatymo galią ([CK 6.189 straipsnio](#) 1 dalis), turi būti vykdoma (*pacta sunt servanda*) ir gali sukelti tam tikrus teisinius padarinius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-409-701/2015](#)). Taikos sutartis gali būti pripažinta negaliojančia dėl esminės jos šalių nelygybės ([CK 6.228 straipsnis](#)), taip pat kitais sandorių negaliojimo pagrindais ([CK 6.986 straipsnio](#) 1 dalis). Nors ieškovė, reikšdama ieškinį, jau nebesutiko su 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutartimi, tačiau reikalavimo dėl jos pripažinimo negaliojančia nereiškė, nenurodė nė vieno sandorio negaliojimo pagrindo.
- 35.7. Iš 2021 m. lapkričio 24 d. ieškovės elektroninio laiško atsakovės atstovui advokatui Deividui Poškai bei direktorei I. S. matyti, kad ieškovė paprašė apskaiciuoti jai mokėtiną sumą pagal DGK taikos sutartį, taip patvirtindama šalių sudarytą sandorį, o tai lemia išvadą, jog ieškovė savo veiksmais pripažino sudarytą ir šiuo metu galiojančią taikos sutartį. Atsakovė įvykdė taikos sutartį – nustatytu terminu sumokėjo ieškovei 2000 Eur kompensaciją. Ieškovė ne tik kad neginčijo [CK 1.79 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkte nustatytos sandorio pripažinimo prezumpcijos, tačiau savo veiksmais pati pripažino šio sandorio sudarymą, todėl neteko teisės ginčyti taikos sutarties ([CK 1.79 straipsnio](#) 1 dalis), nors tokio reikalavimo net nėra pareiškus. Be to, ieškovė 2022 m. vasario 22 d. teismo posėdyje taip pat pripažino taikos sutarties dalies dėl atsakovės įsipareigojimų galiojimą, tačiau dėl savo įsipareigojimų nepagrįstai teigia, jog sandoris negalioja. Akivaizdu, jog tokia situacija yra negalima, nes taikos sutartis yra abiejų šalių susitarimas, pasiektas tarpusavio nuolaidų būdu ([CK 6.983 straipsnis](#)). Taigi, taikos sutarties galiojimas iš dalies negalimas, nes taikos sutartimi šalys susitarė dėl abipusių įsipareigojimų viena kitai.
- 35.8. Kasaciniame skunde nepagrįstai remiamasi kasacinio teismo praktika, suformuota byloje, kuriose šalys nebuvo sudariusios taikos sutarties ir DGK ginčas buvo išnagrinėtas iš esmės, o šiuo atveju DGK darbo bylą nutraukė, šalims sudarius taikos sutartį.
- 35.9. Šalys taikos sutartimi susitarė dėl kompensacijos sumos (bruto), įskaitant visas išmokas, taip pat ir už nepanaudotas atostogas. Ieškovė pripažįsta, jog atsakovė sumokėjo ieškovei taikos sutartimi sutartą kompensacijos sumą, todėl ieškovės pakartotinai reikšiamas reikalavimas dėl kompensacijos už nepanaudotas atostogas priteisimo yra neteisėtas.
- 35.10. Pagrįsta pirmosios instancijos teismo išvada, kad atšaukiant iš pareigų juridinio asmens vadovą nėra pareigos taikyti socialines garantijas, kurios taikytinos kitiems darbuotojams, todėl atsakovės suteikta papildoma socialinė garantija – nukelti ieškovės atleidimą iš darbo – negalėjo suteikti ieškovei pagrįsto lūkesčio, kad ji gaus iš atsakovės daugiau socialinių garantijų, nei jai priklausė, t. y. teisę į atostogas ir darbo užmokesį.
- 35.11. [DK 47 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyti tik du atvejai, kai gali būti skelbiama prastova, ir tai yra galutinis tokių atvejų sąrašas. Ieškovė nuo 2020 m. kovo 25 d. nebuvo atsakovės darbuotoja, todėl ir nebuvo pagrindo skelbti ieškovei prastovą [DK 47 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytais pagrindais. Atsakovė pasinaudojo jai įstatymo priskirta absoliučia diskrecija atšaukti įstaigos vadovą iš pareigų. Taigi ieškovė buvo ne atleista, o atšaukta iš įstaigos vadovo pareigų [DK 104 straipsnio](#) 1 dalies pagrindu, tai reiškia, jog nutrūko ir ją su juridiniu asmeniu siejantys santykiai, įforminti darbo sutartimi.
- 35.12. Ieškovės atšaukimą iš vadovo pareigų lėmė būtent jos kalti veiksmai – lėšų pasisavinimas, tai patvirtina atsakovės procesiniuose dokumentuose išsamiai nurodytos aplinkybės, į bylą pateikti ieškovės neteisėtus veiksmus pagrindžiantys įrodymai, teismų priimtuose procesiniuose sprendimuose nustatytos aplinkybės bei padarytos išvados. Kitose bylose įsiteisėjusiais teismų procesiniais sprendimais konstatuotos faktinės aplinkybės taip pat pagrindžia ieškovės neteisėtus veiksmus. Būtent dėl šių aplinkybių – nustatytos ieškovės kaltės, kurią ji tuo metu pripažino, ieškovė buvo atšaukta iš vadovo pareigų 2020 m. kovo 25 d. atsakovės dalininko sprendimu. Dėl to nebuvo pagrindo ieškovei mokėti išeitinę išmoką ([DK 104 straipsnio](#) 2 dalis).
- 35.13. Šalims kilusį darbo ginčą išsprendus 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutartimi ir atsakovei 2021 m. lapkričio 25 d. atsiskaičius su ieškove, atsakovė savo įsipareigojimus ieškovei visiškai įvykdė, todėl nėra pagrindo tenkinti ieškovės reikalavimo priteisti netesybas.
- 35.14. Nagrinėjamu atveju nėra jokio pagrindo spręsti apie neturtinės žalos atlyginimą, nes nėra nustatyti atsakovės neteisėti veiksmai, taip pat kaltė, kaip būtinos sąlygos civilinei atsakomybei kilti.
- 35.15. Tai, kad apeliacinės instancijos teismas nusprendė, jog ieškovės apeliacinis skundas nepagrįstas, nesudaro pagrindo teigti, jog

buvo pažeista jos teisė į apeliaciją ar teismo nešališkumo principas. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai taikė civilinio proceso normas, be kita ko, reglamentuojančias ir įrodymų tyrimą ir įvertinimą ([CPK 183, 185 straipsniai](#)). Ieškovė neįrodė ieškinyje reiškiamų reikalavimų ([CPK 178 straipsnis](#)).

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl kasacinio nagrinėjimo dalyko

36. [CPK XVII](#) skyriuje „Bylų procesas kasaciniame teisme“ esančio 340 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad apeliacinės instancijos teismų sprendimai ir nutartys šiame skyriuje nustatyta tvarka ir sąlygomis gali būti apskusti ir peržiūrėti kasacine tvarka. Bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribas apibrėžia [CPK 353 straipsnis](#). Pagal šio straipsnio pirmąją dalį kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskustus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu; kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Toks bylų nagrinėjimo kasaciniame teisme ribų (ir kartu kasacinio proceso paskirties) apibrėžimas reiškia, kad kasacinis teismas sprendžia išimtinai teisės klausimus, be to, tik tokius klausimus, kurie yra tiesiogiai iškelti kasaciniame skunde (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-2-684/2021](#), 19 punktą). Nuostatos, kad kasacinis teismas kasacijos funkciją vykdo neperžengdamas kasacinio skundo ribų, teisėjų kolegija laikosi nagrinėdama ieškovės J. M. kasacinį skundą, nes nenustatyta pagrindo peržengti kasacinio skundo ribas ([CPK 353 straipsnio](#) 1, 2 dalys).
37. Kasacinio nagrinėjimo dalykas yra kasatoriaus kasaciniame skunde nurodyti motyvuoti kasacijos pagrindai. [CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punkte įtvirtintas reikalavimas kasaciniame skunde nurodyti išsamius teisinius argumentus, kurie patvirtintų [CPK 346](#) straipsnyje nurodytų kasacijos pagrindų buvimą, reiškia, kad kasaciniame skunde nurodyti kasacijos pagrindai turi būti siejami su kasaciniu skundu skundžiamo apeliacinės instancijos teismo procesinio sprendimo motyvų ir teisinių argumentų klaidų ar pažeidimų atskleidimu. Kasacinio teismo teisėjų atrankos kolegijos padarytas kasacinio skundo apibendrintas vertinimas (kaip atitinkančio įstatymo reikalavimus) ne visada reiškia, kad kiekvienas skundo argumentas ar jų grupė atitinka įstatymo nustatytus reikalavimus – suformuluoja kasacinio nagrinėjimo dalyką. Detalų skundo argumentų vertinimą atlieka byla kasacine tvarka nagrinėjanti teisėjų kolegija (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-373/2013](#)).

Dėl [DK 105 straipsnio](#) 2 dalies aiškinimo ir taikymo nagrinėjamoje byloje

38. Nagrinėjamoje byloje keliamas teisės klausimas, ar šalių ginčo nagrinėjimas pagal įstatymą priskirtinas DGK kompetencijai, ar tiesiogiai teismo kompetencijai.
39. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad šalių ginčas turėjo būti nagrinėjamas tiesiogiai teisme ([DK 105 straipsnio](#) 2 dalis), todėl DGK neturėjo kompetencijos pradėti nagrinėti ginčą, priimti iš šalių taikos sutartį ir ją įtvirtinti. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas padarė nepagrįstą išvadą, jog toks ginčas dėl teisės neturėjo būti nagrinėjamas privaloma ikiteismine ginčo sprendimo tvarka pagal [DK 105 straipsnio](#) 2 dalį.
40. Kasaciniame skunde ieškovė argumentuoja, jog apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė [DK 105 straipsnio](#) 2 dalį, padarydamas išvadą, kad šalių ginčas priskirtinas ne tiesiogiai teismo, o DGK kompetencijai. Skunde teigiama, jog atsakovė byloje užėmė poziciją, kad jos 2020 m. kovo 25 d. dalininko sprendimu ieškovė iš direktoriaus pareigų buvo atšaukta dėl ieškovės kaltės, tuo tarpu atsakovės bandymas įrodyti ieškovės kaltus veiksmus, kaip ieškovės atšaukimo iš pareigų pagrindą, yra neįmanomas be vadovo civilinių teisių ir pareigų vykdymo analizės, o tai yra atliekama tik teisme ([DK 105 straipsnio](#) 2 dalis).
41. Vertinant šiuos kasacinio skundo argumentus pažymėtina, kad individualių darbo ginčų dėl teisės nagrinėjimo tvarką reglamentuojančio [DK IV](#) dalies „Darbo ginčai“ I skyriaus „Bendrosios nuostatos“ ir II skyriaus „Darbo ginčų dėl teisės nagrinėjimas“ nuostatose suformuluotos individualių darbo ginčų nagrinėjimo procesinės taisyklės. [DK 213 straipsnio](#), reglamentuojančio darbo ginčų sampratą ir rūšis, 3 dalyje (originali įstatymo redakcija, galiojusi iki 2021 m. lapkričio 1 d.) nustatyta, kad individualus darbo ginčas dėl teisės yra nesutarimas tarp darbuotojo ar kitų darbo santykių dalyvių, iš vienos pusės, ir darbdavio, iš kitos pusės, kylantis sudarant, keičiant, vykdant ar nutraukiant darbo sutartį, taip pat dėl darbo teisės normų nevykdymo ar netinkamo jų vykdymo darbo santykiuose tarp darbuotojo ir darbdavio.
42. [DK 216](#) straipsnyje, reglamentuojančiame darbo ginčus dėl teisės nagrinėjančius organus, nustatyta, kad: darbo ginčus dėl teisės nagrinėja darbo ginčų komisija ir teismas (1 dalis); darbo ginčai dėl teisės gali būti nagrinėjami komerciniame arbitraže pagal Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymą, jeigu dėl tokio individualaus darbo ginčo šalys vėliau, negu kilo ginčas (2 dalis). Pastaroji nuostata nagrinėjamoje byloje nėra aktuali, nes jos taikymo sąlygos nagrinėjamoje byloje nenustatytos.
43. [DK 220 straipsnio](#), reglamentuojančio darbo ginčo dėl teisės nagrinėjimą darbo ginčų komisijoje ir teisme, 1 dalyje nustatyta, kad: darbo santykių dalyvis, kuris mano, kad kitas darbo teisės subjektas pažeidė jo teises dėl darbo teisės normų ar abipusių susitarimų nevykdymo ar netinkamo jų vykdymo, į darbo ginčų komisiją su prašymu išnagrinėti darbo ginčą dėl teisės privalo kreiptis per tris mėnesius, o neteisėto nušalinimo, neteisėto atleidimo iš darbo ir kolektyvinės sutarties pažeidimo atvejais, – per vieną mėnesį nuo tada, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie jo teisių pažeidimą.
44. Kasacinio teismo praktikoje konstatuota, kad jeigu [DK](#) ar kituose įstatymuose nenustatyta kitos tam tikro individualaus darbo ginčo dėl teisės nagrinėjimo (sprendimo) tvarkos ir darbo ginčo šalys nėra sutarusios dėl jo nagrinėjimo komerciniame arbitraže, tokio darbo ginčo nagrinėjimui (sprendimui) yra nustatyta privaloma išankstinė nagrinėjimo (sprendimo) ne teisme tvarka, jo nagrinėjimas (sprendimas) priskiriamas darbo ginčų komisijos kompetencijai ir dėl tokio individualaus darbo ginčo išnagrinėjimo darbo ginčo šalis turi kreiptis į darbo ginčų komisiją (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-27-701/2019](#), 34 punktą).
45. Vadovaujančių darbuotojų darbo santykių ypatumai, taip pat ir darbo sutarties pasibaigimo ypatumai reglamentuojami [DK VII](#) skyriaus pirmame skirsnyje. [DK 105 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad darbo ginčai tarp juridinio asmens ir jo vadovo nagrinėjami darbo ginčams dėl teisės nagrinėti nustatyta tvarka. Pagal šio straipsnio 2 dalį ginčai dėl atsisakymo sudaryti darbo sutartį, taip pat dėl darbo sutarties nutraukimo teisėtumo, taip pat dėl juridinio asmens vadovo civilinių teisių ir pareigų nevykdymo (netinkamo vykdymo) nagrinėjami teisme.
46. Teisėjų kolegija, aiškindama [DK 105](#) straipsnį, konstatuoja, kad šio straipsnio 1 dalyje įtvirtinta bendroji taisyklė, jog darbo ginčo tarp

juridinio asmens ir jo vadovo nagrinėjimui (sprendimui) yra nustatyta privaloma išankstinė nagrinėjimo (sprendimo) ne teisme tvarka, jo nagrinėjimas (sprendimas) priskiriamas darbo ginčų komisijos kompetencijai ir dėl tokio individualaus darbo ginčo išnagrinėjimo darbo ginčo šalis turi kreiptis į darbo ginčų komisiją. Šio straipsnio 2 dalyje įtvirtinti nurodytos bendrosios taisyklės išimties atvejai, kai ginčai tarp juridinio asmens ir jo vadovo nagrinėjami tiesiogiai teisme, nesilaikant ikiteisminės ginčo nagrinėjimo darbo ginčų komisijoje tvarkos. Ar konkretus ginčas patenka į įstatyme reglamentuojamus išimties atvejus, nustatoma pagal dėl darbo ginčo išnagrinėjimo besikreipiančios šalies procesiniame dokumente (prašyme, ieškinyje), pateikiamame darbo ginčus nagrinėjančiam organui, nurodytas aplinkybes, kuriomis ji grindžia savo reikalavimus, ir suformuluotus reikalavimus. Ginčo priskirtinumo konkrečiam darbo ginčus nagrinėjančiam organui klausimas išsprendžiamas besikreipiančios šalies procesinį dokumentą gavusio darbo ginčus nagrinėjančio organo iniciatyva.

47. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad ieškovė (buvusi atsakovės direktorė) 2021 m. spalio 19 d. pateiktu darbo ginčų komisijai prašymu prašė: įpareigoti atsakovę suteikti galimybę ieškovei dirbti du mėnesius arba skelbti ieškovei dviejų mėnesių laikotarpiui prastovą; įpareigoti atsakovę, suteikus darbą, laiku sumokėti priklausantį darbo užmokestį arba, paskelbus prastovą, laiku sumokėti priklausančias išmokas už prastovą; įpareigoti atsakovę sumokėti ieškovei vidutinį darbo užmokestį už kiekvieną pradelstą dieną nuo 2021 m. spalio 14 d. nesuteikiant darbo arba nepaskelbiant prastovos; įpareigoti atsakovę pasibaigus darbo santykiams išmokėti ieškovei vieno mėnesio jos vidutinio darbo užmokesčio dydžio išėtinę išmoką, nepanaudotų atostogų kompensaciją; įpareigoti atsakovę sumokėti ieškovei trijų mėnesių jos vidutinio darbo užmokesčio dydžio neturtinės žalos atlyginimą; skirti atsakovės direktorei baudą už [DK](#) nuostatų nesilaikymą. Šis ieškovo prašymas iš esmės buvo grindžiamas tuo, kad, anot ieškovo, atsakovė neteisėtai nesuteikia jai darbo arba neskelbia prastovos, atsakovė jai padarė neturtinės žalos, atsakovės 2021 m. gruodžio 15 d. įsakymas suponuoja, kad atsakovė neplanuoja ieškovei mokėti išmokų, priklausančių nutraukiant darbo sutartį. Taigi ieškovo pateiktu darbo ginčų komisijai prašymu nebuvo inicijuojamas ginčo, kuris patektų į [DK 105 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bendrosios taisyklės išimties atvejus, nagrinėjimas.
48. Į nurodytą ieškovo prašymą atsakovės darbo ginčų komisijai pateiktas atsiliepimas, be kita ko, buvo grindžiamas aplinkybe, kad ieškovo atšaukimą iš vadovo pareigų lėmė kalti jos veiksmai, t. y. ieškovo iš VŠĮ Atviros Lietuvos fondo be teisėto pagrindo pervestų į atsakovės sąskaitą lėšų naudojimas savo asmeniniams poreikiams tenkinti.
49. Teisėjų kolegija pažymi, kad aplinkybė, ar juridinio asmens vadovo atšaukimą lėmė jo kalti veiksmai, yra reikšminga sprendžiant dėl [DK 104 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtintos teisės į išėtinę išmoką turėjimo. Atsižvelgiant į tai bei į ieškovo darbo ginčų komisijai pateiktą prašymą, darytina išvada, kad šios reikšmingos aplinkybės nustatymas įėjo į ieškovo pateikto darbo ginčų komisijai prašymo nagrinėjimo ribas, o atsakovės atskirtinumas, kad ieškovo atšaukimą iš vadovo pareigų lėmė kalti jos veiksmai, nepakeitė ginčo, kurio nagrinėjimą DGK inicijavo ieškovė, ribų ir pobūdžio, t. y. jis netapo ginču dėl juridinio asmens vadovo civilinių teisių ir pareigų nevykdymo (netinkamo vykdymo). Pažymėtina, kad juridinio asmens vadovo atšaukimą lėmė jo kalti veiksmai gali reikšti ne tik juridinio asmens vadovo civilinių teisių ir pareigų nevykdymą (netinkamą vykdymą), bet ir, pavyzdžiui, darbo teisės normų ir darbo sutarties sąlygų nevykdymą (netinkamą vykdymą). Dėl to konstatuotina, kad nėra pagrindo ginčą, kurio nagrinėjimą DGK inicijavo ieškovė, kvalifikuoti kaip patenkančią į [DK 105 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bendrosios taisyklės išimties atvejus. Tai konstatavus, kaip nepagrįstas atnestinas kasacinio skundo argumentas, kuriuo teigiama, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė [DK 105 straipsnio](#) 2 dalį.

Dėl ginčo šalių sudarytos taikos sutarties teisinės galios ir [DK 231 straipsnio](#) 1 dalies aiškinimo ir taikymo nagrinėjamoje byloje

50. Nagrinėjamoje byloje keliamas teisės klausimas dėl ginčo šalių, DGK nagrinėjant darbo bylą, sudarytos ir DGK sprendimu patvirtintos taikos sutarties, kuria šalys, siekdamos išvengti tolesnio bylinėjimosi, sutarė išspręsti darbo ginčą taikiai, galiojimo ir sukeliamų teisinių padarinių, [DK 231 straipsnio](#) 1 dalies taikymo, kai viena iš ginčo šalių, nesutikdama su DGK sprendimu, dėl darbo ginčo išnagrinėjimo pareiškė ieškinį teisme ir dėl šios priežasties DGK sprendimas neįsiteisėjo.
51. Byloje nustatyta, kad DGK nagrinėjant darbo ginčo dėl teisės bylą, kurio nagrinėjimą inicijavo ieškovė, ieškovė ir atsakovė 2021 m. lapkričio 22 d. sudarė rašytinę taikos sutartį, kurioje neapartas jos įsigaliojimo momentas, prašė ją patvirtinti DGK ir ši 2021 m. lapkričio 22 d. sprendimu ją patvirtino, o darbo bylą nutraukė. Ieškovė, nesutikdama su DGK sprendimu, 2021 m. gruodžio 17 d. kreipėsi į teismą su ieškiniu dėl darbo ginčo dėl teisės, kuris buvo nagrinėjamas DGK, išnagrinėjimo. Ieškoveikreipusis su ieškiniu į teismą, DGK 2021 m. lapkričio 22 d. sprendimas neįsiteisėjo.
52. Pirmosios instancijos teismas, pažymėjęs, kad šalių 2021 m. lapkričio 22 d. sudarytoje taikos sutartyje, kurią šalys prašė patvirtinti DGK, nenurodyta, kada ji įsigalioja, konstatavo, jog taikos sutartis galėjo įsigalioti tik jei būtų įsigaliojęs DGK sprendimas, o kadangi dėl kilusio ginčo buvo kreiptasi į teismą, tai DGK sprendimas ir juo patvirtinta taikos sutartis neįsigaliojo, netapo privalomi, todėl byloje šalys negali ja remtis. Pirmosios instancijos teismas ieškinį iš dalies tenkino, darbo ginčą dėl teisės išnagrinėjęs iš esmės.
53. Apeliacinės instancijos teismas pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą ir ieškinį atmetė visiškai, nes konstatavo, kad šalių sudaryta taikos sutartis įsigaliojo nuo jos pasirašymo datos, yra galiojanti ir privaloma abiem šalims. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad kadangi pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nesivadovavo šalių sudaryta taikos sutartimi, dėl to padarė nepagrįstas išvadas dėl ieškovei nesumokėtos kompensacijos už nepanaudotas atostogas dalies, tai pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis, kuria šis teismas tenkino ieškovo reikalavimus, keičiama ir ieškinyis atmetamas visiškai.
54. Ieškovė kasaciniame skunde argumentuoja, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė [DK 231 straipsnio](#) 1 dalį ir iš esmės atsisakė nagrinėti bylą dėl teisės visa apimtimi, tik formaliai konstatuodamas, kad šalių ginčas jau ir taip yra iš esmės išspręstas DGK patvirtinta 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutartimi. Skunde teigiama, kad teismas pažeidė [CPK](#) 6 straipsnyje įtvirtintą asmenų lygybės įstatymui ir teismui principą, nes iš esmės panaikino ieškovo teisę į teisminę gynybą, suabsoliutino šalių ikiteisminiame ginče pasirašytos bei neįsiteisėjusiu DGK sprendimu patvirtintos 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutarties teisinę galią. Anot ieškovo, apeliacinės instancijos teismo nutartyje išdėstyti teisės aiškinimu ieškovė po 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutarties pasirašymo prarado subjektingą teisę [DK 231 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta tvarka ir terminais pareikšti ieškinį teismui dėl ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, kartu neiginčydamą taikos sutarties, nors nei [DK 231 straipsnio](#) 1 dalies, nei [DK 224 straipsnio](#) 3 dalies 2 punkto nuostatos neįtvirtina jokių apribojimų šios teisės įgyvendinimui, jei darbo ginčo ikiteisminio nagrinėjimo metu buvo pasirašyta taikos sutartis.
55. Vertinant šiuos kasacinio skundo argumentus pažymėtina, kad [DK 224 straipsnio](#) 3 dalies 2 punkte įtvirtinta, jog darbo ginčų komisija nutraukia darbo ginčo dėl teisės nagrinėjimą sprendimu, jeigu šalys sudarė rašytinę taikos sutartį dėl darbo ginčo dėl teisės išsprendimo ir darbo ginčų komisija ją patvirtino savo sprendimu. Pagal [DK 229 straipsnio](#) 2 dalį, darbo ginčų komisijos sprendimas įsiteisėja, pasibaigus [DK 231 straipsnyje](#) nustatytam ieškinio pareiškimo teismui terminui, jeigu nė viena šalis jo metu nepareiškė ieškinio teisme. [DK 231 straipsnyje](#), reglamentuojančiame darbo ginčo nagrinėjimą teisme, nustatyta, kad, darbo ginčo šaliai nesutinkant su darbo ginčų komisijos sprendimu, taip pat darbo ginčų komisijai priėmus sprendimą atsisakyti atnaujinti praleistą terminą kreiptis į darbo ginčų komisiją su prašymu išnagrinėti darbo ginčą dėl teisės, darbo ginčo šalis per vieną mėnesį nuo darbo ginčų komisijos sprendimo priėmimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, vadovaudamasi [CPK](#) nuostatomis (1 dalis); pareiškus ieškinį teisme, teismas nagrinėja darbo ginčą dėl teisės iš esmės, taikydamas [CPK](#) nustatytus darbo bylų nagrinėjimo ypatumus; darbo ginčų komisijos sprendimas nėra apeliacijos ar sprendimo peržiūros dalykas (4 dalis); teismo sprendimui darbo ginčo byloje įsiteisėjus, darbo ginčų komisijos sprendimas netenka galios (7 dalis).

56. [DK](#) normos nereglamentuoja taikos sutarties sampratos, jos sudarymo tvarkos ir pan., išskyrus jos formą, todėl, esant teisinio reglamentavimo spragai ir įvertinus, jog tai neprieštarauja darbo teisinių santykių reglamentavimo esmei, darytina išvada, kad darbo ginčo šalių taikos sutarties dėl darbo ginčo dėl teisės išsprendimo tiek, kiek jos nereglamentuoja [DK](#) normos, taikytinos [CK](#) normos ([DK 4 straipsnio 2 dalis](#)). Jas taikant siekiant užpildyti [DK](#) esančią teisinio reglamentavimo spragą, jų kolizija su [DK](#) normomis neegzistuoja.
57. [CK 6.983 straipsnio 1](#) dalyje nustatyta, kad taikos sutartimi šalys tarpusavio nuolaidomis išsprendžia kilusį teisminį ginčą, užkertant kelią kilti teisminiam ginčui ateityje, išsprendžia teismo sprendimo įvykdymo klausimą arba kitus ginčytinus klausimus. Taikos sutarties pagrindu atsiradusi šalių prievolė jos dalyko atžvilgiu pripažįstama nedalia ([2 dalis](#)). Taikos sutartis turi būti rašytinė. Šio reikalavimo nesilaikymas sutartį daro negaliojančią ([3 dalis](#)).
58. [CK 6.984](#) straipsnyje nustatyta, kad taikos sutartis dėl asmenų teisinio statuso ar veiksnio, dėl klausimų, kuriuos reglamentuoja teisės imperatyvios normos, taip pat dėl klausimų, susijusių su viešąja tvarka, negalioja.
59. [CK 6.985](#) straipsnyje nustatyta, kad teismo patvirtinta taikos sutartis jos šalims turi galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią. Teismo patvirtinta sutartis yra priverstinai vykdytinas dokumentas ([2 dalis](#)).
60. [CK 6.956 straipsnio 1](#) dalyje nustatyta, kad taikos sutartis gali būti pripažinta negaliojančia dėl esminės jos šalių nelygybės (šio kodekso [6.228](#) straipsnis), taip pat kitais sandorių negaliojimo pagrindais. Jeigu taikos sutartis buvo sudaryta remiantis sandoriu, kuris taikos sutarties sudarymo metu negaliojo, tai tokia taikos sutartis negalioja ([2 dalis](#)). Jeigu taikos sutartis sudaryta remiantis rašytiniais dokumentais, kurie vėliau paaiškėja esą suklustoti, tai tokia taikos sutartis negalioja ([3 dalis](#)). Taikos sutartis negalioja, jeigu, sudarydamos taikos sutartį, viena ar abi šalys nežinojo, kad klausimas, esantis taikos sutarties dalyku, jau yra išspręstas įsiteisėjusiu teismo sprendimu ([4 dalis](#)). Taikos sutartis negalioja, jeigu po jos sudarymo atsiranda dokumentai, patvirtinantys, kad viena iš taikos sutarties šalių neturi ir neturėjo teisės į tai, kas jai yra pripažinta taikos sutartimi ([5 dalis](#)). Šalių suklydimas dėl teisės normų, išskyrus imperatyviasias teisės normas, nėra pagrindas pripažinti taikos sutartį negaliojančia ([6 dalis](#)).
61. Kasacinis teismas, aiškindamas taikos sutarties sampratą ([CK 6.983 straipsnis](#)), yra nurodęs, kad įstatyme nustatyta tiek teismo patvirtinta, tiek šalių tarpusavio susitarimu, nesikreipiant į teismą, sudaryta taikos sutartis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-244-469/2021](#), 18 punktas). Taikos sutartis – tai ginčo šalių tarpusavio kompromisas, susitarimas, kuriuo jos, atsisakydamos tam tikrų oponuojančių argumentų, nustato abipusiškai priimtinas jų ginčo sprendimo sąlygas. Taikos sutartis, kurią patvirtina teismas, nors reguliuojama ir proceso, ir materialiosios teisės normų, yra viena iš civilinių sutarčių, tiesiogiai nustatytų [CK](#), rūšių; teismo nutartimi patvirtintos sutarties teisinė galia ir jos materialiniai teisiniai padariniai šalims apibrėžti [CK](#) normose, o tokios sutarties šalims kylantys procesiniai teisiniai padariniai nustatyti proceso normose. Tai reiškia, kad taikos sutartis yra civilinė sutartis, kurią ginčo šalys laisvo apsisprendimo būdu išsprendžia kilusį ginčą, sutarties sąlygomis apibrėždamos kiekvienos jų teises ir pareigas. Taikos sutarties, kaip ir bet kuriai kitai civilinei sutarčiai, galioja sutarties laisvės principas. Be to, procesinė šalių teisė sudaryti taikos sutartį ir tokiu būdu baigti teisminį ginčą – viena iš civiliniame procese galiojančio šalių dispozityvumo principo išraiškų. Tik pačios šalys sprendžia dėl taikos sutarties turinio, t. y. nusistato savitarpio teises ir pareigas. Teismo sprendimu patvirtinta taikos sutartis įgyja *res judicata* galią; iki to laiko bet kuri iš taikos sutarties šalių gali išreikšti valią netvirtinti tokios sutarties. Procesinė šalių teisė sudaryti taikos sutartį ir tokiu būdu baigti teisminį ginčą – viena iš civiliniame procese galiojančio šalių dispozityvumo principo, kuris šalims suteikia teisę disponuoti tiek ginčo objektu, t. y. pareikštais materialinio teisinio pobūdžio reikalavimais, tiek procesinėmis priemonėmis, išraiškų. Taikos sutarties, kaip ir bet kuriai kitai civilinei sutarčiai, galioja sutarties laisvės principas ([CK 6.156](#) straipsnis), šalys gali pasirinkti, kokias tarpusavio nuolaidas taikys, kokių būdu ir apimtimi išspręsti kilusį teisminį ginčą, taip pat kurioje proceso stadijoje tai padarys ([CPK 140 straipsnio 3 dalis](#)). Esminis šios sutarties bruožas yra ginčo šalių tarpusavio kompromiso suradimas abipusių nuolaidų būdu, ji turi šalių teises ir pareigas nustatančią reikšmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-246-701/2019](#), 47 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
62. Kasacinio teismo praktikoje konstatuota, kad kadangi *res judicata* galią pagal [CK 6.985 straipsnio 1](#) dalį turi tik teismo patvirtinta taikos sutartis, teismo nepatvirtinta taikos sutartis tokios galios neįgyja. Tai, kad teismo nepatvirtinta taikos sutartis neturi *res judicata* galios, reiškia, jog procesine prasme tokia sutartis neužkerta kelio iškelti bylą teisme dėl taikos sutarties galiojimo ir ginčyti šia sutartimi nustatytus teisinius santykius ([CPK 279 straipsnio 4 dalis](#)). Tačiau nepriklausomai nuo to, patvirtinta teismo ar ne, teisėtai sudaryta ir galiojanti taikos sutartis, kaip ir bet kuri kita civilinė teisinė sutartis, šalims turi įstatymo galią ([CK 6.189 straipsnio 1 dalis](#)), turi būti vykdoma (*pacta sunt servanda*) ir gali sukelti tam tikrus teisinius padarinius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-409-701/2015](#)). Teisinė taikos sutarties galia priklauso nuo to, ar ji yra patvirtinta teismo nutartimi, ar tik ją sudariusių šalių parašais ([CK 1.76 straipsnis](#)). Kai taikos sutartis sudaryta jos šalių ir nepatvirtinta teismo, jos galiojimui, keitimui, nuginklėjimui, vykdymui ir kt. klausimams taikomos bendrosios sandorių ir sutarčių teisės taisyklės ir jose įtvirtinta tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-244-469/2021](#), 20 punktas).
63. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią ([CK 6.189 straipsnio 1 dalis](#)). Šis principas yra būtina sutarčių teisės efektyvumo sąlyga. Vertinant sutarties laisvės ir sutarties privalomumo principų tarpusavio sąveiką, darytina išvada, kad šalys turi teisę teisiskai susisaistyti įvairaus pobūdžio įstatymuose neaptais susitarimais. Tokio pobūdžio susitarimai jų šalims turi įstatymo galią, yra teisiskai įpareigojantys, nebent prieštarauja imperatyvioms įstatymo normoms, viešajai tvarkai ar gerai moralei arba turi valios ydų. Teismo nepatvirtintos taikos sutartys ir į jas panašaus pobūdžio susitarimai turėtų būti laikomi teisiskai saistančiais sutarties privalomumo principo pagrindu, išskyrus šios nutarties 22 punkte nurodytas išimtis dėl prieštaravimo imperatyvioms įstatymo normoms, viešajai tvarkai ar gerai moralei arba valios trūkumų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-240-916/2021](#), 22, 25 punktai).
64. Pažymėtina ir tai, kad [CK 6.159](#) straipsnyje nustatyta, jog sutarties elementai, kurių pakanka sutarties galiojimui, yra veiksmų šalių susitarimas, o įstatymų nustatytais atvejais – ir sutarties forma. [CK 6.162–6.187](#) straipsniuose reglamentuojama sutarties sudarymo procedūra. Sutartis yra laikoma sudaryta, kai šalys susitaria dėl esminių sutarties sąlygų ([CK 6.162 straipsnio 2 dalis](#)). Tuo atveiu, kai sutarties šalys nustatyta privaloma rašytinė jos forma, tai pagal bendrąją taisyklę tokia sutartis laikoma sudaryta ne nuo šalių susitarimo, o nuo sutarties sudarymo rašytine forma momento. Šios nuostatos taikytinos ir taikos sutarties, kuri, kaip minėta, yra viena iš civilinių sutarčių, tiesiogiai nustatytų [CK](#), rūšių. Tai reiškia, kad taikos sutartis laikoma sudaryta, kai šalys susitaria dėl esminių sutarties sąlygų ir šį susitarimą išreiškia rašytine forma.
65. Kaip minėta, byloje nustatyta, kad DGK nagrinėjant darbo ginčo dėl teisės bylą, kurio nagrinėjimą inicijavo ieškovė, ieškovė ir atsakovė 2021 m. lapkričio 22 d. sudarė rašytinę taikos sutartį, šioje sutartyje buvo neapartas jos įsigaliojimo momentas, ir prašė ją patvirtinti DGK, ši 2021 m. lapkričio 22 d. sprendimu ją patvirtino, o darbo bylą nutraukė. Ieškovei kreipusis su ieškiniu į teismą, DGK 2021 m. lapkričio 22 d. sprendimas neįsiteisėjo.
66. Atsižvelgdama į tokias nustatytas faktines bylos aplinkybes ir remdamasi nurodytu teisiniu reglamentavimu bei į aiškinančią kasacinio teismo praktiką, teisėjų kolegija konstatuoja, kad nagrinėjamoje byloje apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad šalių sudaryta taikos sutartis įsigaliojo nuo jos pasirašymo datos, yra galiojanti ir privaloma abiem šalims, nepaisant to, jog ją patvirtinantis DGK sprendimas neįsiteisėjo. Ši taikos sutartis jos šalims turi įstatymo galią, yra teisiskai įpareigojanti, saistanti sutarties privalomumo principo pagrindu, modifikuojanti iki jos sudarymo buvusius šalių teisinius santykius, jų teises ir pareigas. Jos galiojimui, keitimui, nuginklėjimui, vykdymui ir kt. klausimams taikomos bendrosios sandorių ir sutarčių teisės taisyklės ir jose įtvirtinta tvarka.
67. Nagrinėjamoje byloje ieškovė, nesutikdama su DGK sprendimu, kuriuo buvo patvirtinta šalių sudaryta taikos sutartis, kreipėsi į teismą su

ieškiniu dėl darbo ginčo dėl teisės, kuris buvo nagrinėjamas DGK, išnagrinėjimo. Ieškiniu pareikštais reikalavimais ieškovė iš esmės siekia, kad būtų pakeistos šalių sudarytos taikos sutarties sąlygos. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad nors, kaip minėta, pagal [DK 231 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintą bendrą taisyklę, darbo ginčo šalis nesutinkant su DGK sprendimu, darbo ginčo šalis per vieną mėnesį nuo darbo DGK sprendimo priėmimo dienos turi teisę pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, vadovaudamasi [CPK](#) nuostatomis, tačiau kai darbo ginčo šalys yra sudariusios taikos sutartį dėl darbo ginčo išsprendimo, tai teisme ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo pareiškianti šalis, siekdama, jog teismas darbo ginčą dėl teisės išnagrinėtų iš esmės, turi reikšti reikalavimą ir nugincyti galiojančią, teisiškai įpareigojančią, šalis saistančią taikos sutartį, nes šios sutarties sukurti teisiniai padariniai negali būti ignoruojami, ši sutartis panaikina darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo iš esmės galimybę. Toks [DK 231 straipsnio](#) 1 dalies aiškinimas nepaneigia šioje teisės normoje įtvirtintos darbo ginčo šalies, nesutinkančios su DGK sprendimu, teisės pareikšti ieškinį dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme, o tik patikslina teisės dėl darbo ginčo dėl teisės išnagrinėjimo teisme iš esmės įgyvendinimą. Priešingas aiškinimas reikštų, kad taikos sutarties sąlygos ją sudariusioms šalims neturi jokios teisinės galios, jų neįpareigoja ir nesaisto, o tai nepagrįstai paneigtų taikos sutarties teisinę galią ir galėtų sudaryti sąlygas piktnaudžiauti.

68. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad, ieškovei nagrinėjamoje byloje nereikšiant reikalavimo dėl šalių sudarytos ir jau atsakovės įvykdytos taikos sutarties pripažinimo negaliojančia, apeliacinės instancijos teismas, taikos sutartį pagrįstai įvertinęs kaip galiojančią ir privalomą abiem šalims ir nustatęs, jog atsakovė įvykdė savo prievolę visiškai atsiskaityti su ieškove taip, kaip šalys susitarė taikos sutartyje, turėjo teisinį ir faktinį pagrindą padaryti išvadą, kad ieškovės ieškinio reikalavimai yra nepagrįsti, ir ieškinį atmesti visiškai. Kasacinio skundo argumentai vertintini kaip netekiantys pagrindo pripažinti, kad tokia apeliacinės instancijos teismo išvada padaryta pažeidus [DK 231 straipsnio](#) 1 dalį, [CPK](#) 6 straipsnį, nukrypus nuo kasacinio teismo praktikos.
69. Kasaciniame skunde ieškovė nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai atskleidė ginčo esmę ir pažeidė ieškovės teisę į teisingą teismo procesą (Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalis), procesinio lygiateisiškumo principą ([CPK](#) 17 straipsnis), nes nespėdė ieškovės apeliacinio skundo reikalavimų argumentuodamas DGK nepatvirtintos taikos sutarties privalomumu darbo ginčo šalims. Teisėjų kolegija, pripažinusi, kad apeliacinės instancijos teismas šalių sudarytą taikos sutartį pagrįstai įvertino kaip galiojančią ir privalomą abiem šalims, šiuos kasacinio skundo argumentus atmeta kaip nepagrįstus.

Dėl tinkamo proceso apeliacinės instancijos teisme ir teismo sprendimo motyvavimo

70. Ieškove kasaciniame skunde argumentuoja, kad apeliacinės instancijos teismas buvo šališkas, nes ieškovės apeliacinį skundą buvo iš esmės atsisakyta nagrinėti, nepasisakyta dėl kiekvieno iš apeliaciniame skunde išdėstytų reikalavimų bei motyvų, teismas visiškai nesigilino ir net nevertino ieškovės pozicijos pagrindo bei turinio, o šališkai ir formaliai nusprendė vadovautis išimtinai atsakovės pozicija.
71. Teisėjų kolegija pažymi, kad procesinių veiksmų atlikimas ir atitinkamų procesinių sprendimų priėmimas negali būti vertinamas kaip teisėjo (teisėjų) šališkumo bei suinteresuotumo bylos baigtimi įrodymas ar teisėjo (teisėjų) nušalinimo pagrindas, nes įstatyme imperatyviai reglamentuota, jog nušalinimo pareiškimas, siekiant užtikrinti greitą ir teisingą bylos išnagrinėjimą, privalo būti motyvuotas ([CPK 68 straipsnio](#) 2 dalis) ir pareikštas konkrečiam teisėjui ar keliems teisėjams ([CPK 68 straipsnio](#) 4 dalis) tik esant vienam iš [CPK](#) 64–66, 71 straipsniuose nustatytų pagrindų. Nesutikdamas su atitinkamais teismo procesiniais sprendimais, asmuo turi teisę pasinaudoti civilinio proceso įstatyme nustatytomis teismo procesinio sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo kontrolės formomis – apeliacija, kasacija bei proceso atnaujinimo institutu. Teismo šališkumas gali būti konstatuotas tik nustatius konkrečias aplinkybes, leidžiančias spręsti apie teismo suinteresuotumą išspręsti bylą palankiai vienai iš šalių ar apie proceso organizavimą taip, kad procesą stebintiems ar jame dalyvaujančiam asmeniui galėtų susidaryti įspūdis, jog byla nėra nagrinėjama objektyviai. Teisėjų kolegija padaro išvadą, kad kasacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo pripažinti, jog nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija buvo šališka ieškovės atžvilgiu.
72. Ieškove kasaciniame skunde teigia, kad apeliacinės instancijos teismas, kaip ir pirmosios instancijos teismas, peržengė ieškinio ribas ir *ex officio* konstatavo, jog atsakovės 2020 m. kovo 25 d. sprendimas atšaukti ieškovę iš pareigų turi būti aiškinamas vadovaujantis ne [DK 6 straipsnio](#) 2 dalies nuostatomis, bet remiantis subjektyvia atsakovės versija, nurodyta ieškovei ne jos atšaukimo momentu, bet ieškovei inicijavus darbo ginčą ir vėliau pareikškus ieškinį teisme, t. y. kad ieškovės atšaukimą iš pareigų lėmė jos kalti veiksmai.
73. Teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus atmeta kaip nepagrįstus, nes, pirma, kaip jau minėta, aplinkybė, ar juridinio asmens vadovo atšaukimą lėmė jo kalti veiksmai, yra reikšminga sprendžiant dėl [DK 104 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtintos teisės į išeitinę išmoką turėjimo. Atsižvelgiant į tai ir į tai, kad ieškove nagrinėjamoje byloje reiskia reikalavimą priteisti nurodytą išeitinę išmoką, darytina išvada, kad aplinkybės, ar ieškovės atšaukimą lėmė jos kalti veiksmai, nustatymas įeina į ieškinio ir bylos nagrinėjimo ribas. Antra, [DK 6 straipsnis](#) jo 2 dalis nustato darbo santykius reglamentuojančių sutarčių aiškinimą. Atsakovės 2020 m. kovo 25 d. sprendimas atleisti ieškovę iš direktoriaus pareigų nekvalifikuotinas kaip darbo santykius reglamentuojanti sutartis, todėl jis nepatenka į [DK 6 straipsnio](#) 2 dalies reglamentavimo sritį ir jam šios teisės normos nuostatos netaikytinos.
74. Ieškove kasaciniame skunde nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė ieškovės teisę į apeliaciją ([CPK 301 straipsnio](#) 1 dalis) ir teisę į teisminę gynybą (Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalis), nes skundžiamoje nutartyje konstatavo, jog vertinant šalių sudarytą sandorį (taikos sutartį) kaip privalomą abiem šalims, nesant ginčo dėl taikos sutartyje nurodytos kompensacijos ieškovei sumokėjimo, taip pat atsižvelgiant į 2021 m. lapkričio 22 d. taikos sutarties sudarymo aplinkybes, darytina išvada, jog ieškovės reikalavimai yra nepagrįsti. Ieškovės apeliacinį skundą buvo iš esmės atsisakyta nagrinėti, nepasisakyta dėl kiekvieno iš apeliaciniame skunde išdėstytų reikalavimų bei motyvų, teismas visiškai nesigilino ir net nevertino ieškovės pozicijos pagrindo bei turinio.
75. Teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus taip pat atmeta kaip nepagrįstus, nes apeliacinės instancijos teismas vadovavosi šalių sudaryta taikos sutartimi, ir nėra pagrindo konstatuoti, kad byla nebuvo nagrinėjama iš esmės, nes tokiu atveju teismui nebuvo pagrindo pasisakyti dėl kiekvieno iš apeliaciniame skunde išdėstytų motyvų ir reikalavimų, kurie yra teisiškai nereikšmingi ir negali būti tenkinami dėl to, kad taikytina taikos sutartis, o ne atitinkamos [DK](#) nuostatos.
76. Ieškove kasaciniame skunde nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė [CPK](#) 331 straipsnio 4 dalį, nes motyvuojamojoje nutarties dalyje nepasisakė, kodėl atmetami ieškovės esminiai argumentai.
77. Vertinant šį kasacinio skundo argumentą pažymėtina, kad pagal [CPK](#) 331 straipsnio 4 dalį apeliacinės instancijos teismo sprendimo (nutarties) motyvuojamojoje dalyje turi būti glausta forma išdėstytos teismo nustatytos bylos aplinkybės, įrodymai, kuriais grindžiamos teismo išvados, argumentai, dėl kurių teismas atmetė kuriuos nors įrodymus, įstatymai ir kiti teisės aktai bei kiti teisiniai argumentai, kuriais teismas vadovavosi darydamas išvadas. Tai reiškia, kad apeliacinės instancijos teismo procesinis dokumentas turi būti argumentuotas.
78. Motyvuojamosios teismo sprendimo (nutarties) dalies paskirtis – pagrįsti apeliacinės instancijos teismo išvadas, išdėstytas rezoliucinėje apeliacinės instancijos teismo sprendimo (nutarties) dalyje. Teismo sprendimo motyvavimo svarbą yra pabrėžęs Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT), nurodęs, kad sprendimo motyvavimas yra būtinas, norint parodyti, kad bylos šalys buvo išklaustytos ir teisingumas įvykdytas atidžiai (EŽTT 2001 m. rugsėjo 27 d. sprendimas byloje *Hirvisaari prieš Suomiją*, peticijos Nr. 4968/99, par. 30). Pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo pobūdžio ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (EŽTT 1994 m. gruodžio 9 d. sprendimas byloje *Ruija prieš Ispaniją* ir *Hiro Balani prieš Ispaniją*, peticijos Nr. 18390/91, Serija A. Nr. 303 – A ir 303 – B, p. 12, par. 29 ir p. 29–30, par. 27; 1998 m. vasario 19 d. sprendimo byloje *Higgins ir kiti*

prieš Prancūziją, sprendimų pranešimai 1998-I, p. 60, par. 42). Tačiau teismo pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detalai atsakyti į kiekvieną argumentą (EZTT 1994 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje *Van de Hurk prieš Nyderlandus*, Serija A. Nr. 288, p. 20, par. 61).

79. Pagal [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktą kasacijos pagrindas yra tik esminis teisės normų pažeidimas, be to, kai šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pasisakyta, kad jeigu nenustatoma kitų pagrindų, tai apeliacinės instancijos teismo nutartis nėra naikinama vien dėl to, kad jos motyvai neišsamūs, o visa bylos medžiaga leidžia daryti išvadą apie tai, kokiais teisiniais argumentais vadovaudamasis teismas atmetė apeliacinį skundą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. kovo 14 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-7-38/2008](#); 2008 m. spalio 6 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-452/2008](#)).
80. Kasacinio teismo konstatuota, kad tuo atveju, kai teismo sprendimo (nutarties) motyvai yra neišsamūs, šis trūkumas gali būti pripažintas esminių pažeidimų pagal [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktą, jeigu sprendimo (nutarties) motyvuojamajame dalyje neatsakyta į pagrindinius (esminius) bylos faktinius ir teisinius aspektus ir dėl to byla galėjo būti išspręsta neteislingai. Jei motyvuojamajame teismo sprendimo dalyje argumentuotai atsakyta į pagrindinius išnagrinėto ginčo aspektus, tai negali būti pagrindas vien dėl formalių pažeidimų panaikinti iš esmės teisingą teismo sprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gruodžio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-603/2008](#); 2012 m. vasario 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-27/2012](#)).
81. Teisėjų kolegijos vertinimu, šioje byloje apeliacinės instancijos teismas apskųstame sprendime argumentuotai atsakė į pagrindinius išnagrinėtos bylos klausimus. Apskųstame sprendime nurodyti teisiniai argumentai, kuriais apeliacinės instancijos teismas vadovavosi, priimdamas procesinį sprendimą. Dėl to teisėjų kolegija atmeta kaip nepagrįstą kasacinio skundo argumentą, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė [CPK 331 straipsnio](#) 4 dalį.

Dėl kitų kasacinio skundo argumentų

82. Ieškovė kasaciniame skunde teigia, kad apeliacinės instancijos teismas, kaip ir pirmosios instancijos teismas, peržengė ieškinio ribas ir *ex officio* konstatavo, jog atsakovės 2020 m. kovo 25 d. sprendimas atšaukti ieškovę iš pareigų turi būti aiškinamas vadovaujantis ne [DK 6 straipsnio](#) 2 dalies nuostatomis, bet remiantis subjektyvia atsakovės versija, nurodyta ieškovei ne jos atšaukimo momentu, bet ieškovei inicijavus darbo ginčą ir vėliau pareiškus ieškinį teisme, t. y. kad ieškovės atšaukimą iš pareigų lėmė jos kalti veiksmai.
83. Teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus atmeta kaip nepagrįstus, nes, pirma, kaip jau minėta, aplinkybė, ar juridinio asmens vadovo atšaukimą lėmė jo kalti veiksmai, yra reikšminga sprendžiant dėl [DK 104 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtintos teisės į išeitinę išmoką turėjimo. Atsižvelgiant į tai ir į tai, kad ieškovė nagrinėjamoje byloje reiškia reikalavimą priteisti nurodytą išeitinę išmoką, darytina išvada, kad aplinkybės, ar ieškovės atšaukimą lėmė jos kalti veiksmai, nustatymas įėjo į ieškinio ir bylos nagrinėjimo ribas. Antra, [DK 6 straipsnis](#) jo 2 dalis nustato darbo santykius reglamentuojančių sutarčių aiškinimą. Atsakovės 2020 m. kovo 25 d. sprendimas atleisti ieškovę iš direktoriaus pareigų nekvalifikuotinas kaip darbo santykius reglamentuojanti sutartis, todėl jis nepatenka į [DK 6 straipsnio](#) 2 dalies reglamentavimo sritį ir jam šios teisės normos nuostatos netaikytinos.
84. Teisėjų kolegija nurodo, kad visi ieškovės kasacinio skundo argumentai dėl netinkamos taikos sutarties formos, pasirašymo, valios trūkumo ir pan. vertintini kaip teisiskai nereikšmingi, nes nagrinėjamoje byloje nėra sprendžiamas taikos sutarties tvirtinimo klausimas, o ieškovė nereikia reikalavimo dėl taikos sutarties pripažinimo negaliojančia.
85. Teisėjų kolegija, įvertinusi kasacinio skundo argumentus, kuriais teigiama, kad apeliacinės instancijos teismai pažeidė [CPK](#) 176, 177, 185 straipsniuose įtvirtintus įrodinėjimo, įrodymų leistinumo, pakankamumo, įrodymų vertinimo darbo bylose reikalavimus, taip pat nesilaikė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotų įrodymų vertinimo, jų pakankamumo ir leistinumo, faktų įrodytinumo kriterijų, padaro išvadą, kad kasacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo pripažinti, jog apeliacinės instancijos teismas nagrinėjamoje byloje netinkamai taikė nurodytas proceso teisės normas, nukrypo nuo kasacinio teismo praktikoje suformuluotų jų aiškinimo ir taikymo taisyklių.
86. Teisėjų kolegija kitus kasacinio skundo argumentus vertina kaip nesuformuluojančius kasacijos pagrindo, neturinčius reikšmės vienodos teismų praktikos formavimui ir įtakos skundžiamų teismų procesinių sprendimų teisėtumui, todėl dėl jų nepasisako.
87. Teisėjų kolegija, teisės taikymo aspektu patikrinusi skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį, konstatuoja, kad pagrindo ją naikinti kasacinio skundo argumentais nenustatyta ([CPK](#) 346 straipsnis, 359 straipsnio 3 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

88. [CPK](#) 98 straipsnyje nustatyta, kad: šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas; dėl šių išlaidų priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu; šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos (1 dalis); šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio (2 dalis); šio straipsnio nuostatos taikomos priteisiant išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo pagalbą pirmosios, apeliacinės instancijos ir kasaciniame teisme (3 dalis).
89. Netenkinant ieškovės kasacinio skundo, jos kasaciniame teisme patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlygtinos ([CPK 98 straipsnis](#)).
90. Atsakovė atsiliepime į kasacinį skundą suformulavo prašymą priteisti jos naudai iš ieškovės patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, tačiau konkrečios sumos nenurodė ir išlaidų dydį patvirtinančių įrodymų kartu su atsiliepimu į kasacinį skundą nepateikė. 2023 m. kovo 22 d. 15 val. 19 min. 10 sek. atsakovė pateikė procesinį dokumentą – prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, juo prašė iš ieškovės priteisti 1996,50 Eur kasaciniame teisme patirtų išlaidų advokato pagalbai apmokėti atlyginimą, taip pat kaip šio prašymo priedus pateikė patirtas bylinėjimosi išlaidas patvirtinančius įrodymus. Šis atsakovės procesinis dokumentas su priedais pateiktas tą pačią dieną, kurią kasacinio teismo teisėjų kolegija teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo šią civilinę bylą ir priėmė nutartį teismo nutarties priėmimą ir paskelbimą atidėti. Teisėjų kolegijos nutartis atidėti teismo nutarties priėmimą ir paskelbimą teisėjų baigta pasirašyti 2023 m. kovo 22 d. 14 val. 52 min. 26 sek. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad atsakovė išlaidų dydį patvirtinančių įrodymų nepateikė iki šios bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos, juos pateikė jau po bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos. Dėl to atsakovės prašymas dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo negali būti tenkinamas ([CPK](#) 98 straipsnio 1 dalis).
91. Kasaciniame teisme pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, nebuvo rengiama, todėl šių išlaidų atlyginimo klausimas nesprendžiamas ([CPK 96 straipsnio](#) 6 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. rugpjūčio 10 d. nutartį palikti nepakeistą.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Danguolė Bublienė

Antanas Simniškis

Agnė Tikniūtė